

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 5.7.2005
KOM(2005) 299 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO

**Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka:
yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013**

{SEK(2005) 904}

SISÄLLYSLUETTELO

KOMISSION TIEDONANTO Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka: yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013	1
1. JOHDANTO	5
2. KOHEESIO, KASVU, TYÖLLISYYS	7
2.1. Uudistettu Lissabonin toimintaohjelma	7
2.2. Koheesiopolitiikan vaikutus kasvuun ja työllisyyteen	7
3. KOHEESIOPOLITIIKAN PUITTEET VUOSIKSI 2007–2013	9
3.1. Keskittäminen	9
3.2. Lähentyminen	10
3.3. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys	10
3.4. Euroopan alueiden välinen yhteistyö	11
3.5. Hallintotapa	11
4. KOHEESIOPOLITIIKAN SUUNTAVIIVAT VUOSIKSI 2007–2013	13
4.1. SUUNTAVIIVA: Tehdään Euroopasta ja sen alueista entistä houkuttelevampi paikka sijoittajille ja työntekijöille	14
4.1.1. Laajennetaan ja parannetaan liikenneinfrastruktuureja	14
4.1.2. Lisätään ympäristönsuojelun ja kasvun välistä synergiaa	16
4.1.3. Vähennetään Euroopan riippuvuutta perinteisistä energianlähteistä	17
4.2. SUUNTAVIIVA: Parannetaan osaamista ja innovointia kasvua varten	18
4.2.1. Lisätään ja parannetaan TTK-investointeja	19
4.2.2. Helpotetaan innovointia ja edistetään yrittäjyyttä	20
4.2.3. Edistetään tietoyhteiskuntaa kaikille	22
4.2.4. Parannetaan rahoituksen saatavuutta	23
4.3. SUUNTAVIIVA: Lisää ja parempia työpaikkoja	24
4.3.1. Houkutellaan useampia ihmisiä työelämään ja pidetään heidät työelämässä sekä nykyaikaistetaan sosiaaliturvajärjestelmiä	25
4.3.2. Kehitetään työntekijöiden ja yritysten mukautumiskykyä ja lisätään työmarkkinoiden joustavuutta	26
4.3.3. Sijoitetaan lisää inhimilliseen pääomaan parantamalla koulutusta ja taitoja	27
4.3.4. Hallinnolliset valmiudet	28

4.3.5.	Pidetään työvoima terveenä	29
5.	KOHEESIOPOLITIIKAN ALUEELLINEN ULOTTUVUUS.....	30
5.1.	Kaupunkien vaikutus kasvuun ja työllisyyteen.....	30
5.2.	Maaseudun talouden monipuolistumisen tukeminen	31
5.3.	Yhteistyö	32
5.4.	Rajat ylittävä yhteistyö.....	32
5.5.	Kansainvälinen yhteistyö	33
5.6.	Alueiden välinen yhteistyö.....	33
6.	SEURAAVAT VAIHEET	33
	LIITE	35

KOMISSION TIEDONANTO

Kasvua ja työllisyyttä tukeva koheesiopolitiikka: yhteisön strategiset suuntaviivat vuosiksi 2007–2013

"Euroopan kilpailukyvyyn perustat on uudistettava, sen kasvupotentiaalia ja tuottavuutta on lisättävä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta on lujitettava tukeutuen erityisesti osaamiseen, innovointiin ja inhimillisen pääoman hyödyntämiseen.

*Saavuttaakseen tavoitteensa unionin on otettava aiempaa tehokkaammin käyttöön kaikki asianmukaiset jäsenvaltioiden ja yhteisön keinot, koheesiopolitiikka mukaan lukien, strategian kaikilla kolmella osa-alueella eli talous-, sosiaali- ja ympäristöalalla niiden välisten synergioiden hyödyntämiseksi entistä tehokkaammin ja ottaen yleisesti huomioon kestävän kehityksen."*¹

1. JOHDANTO

Unionin äskettäinen laajentuminen 25 jäsenvaltioon sekä Bulgarian ja Romanian suunniteltu liittyminen vuonna 2007 ovat lisänneet eroja huomattavasti koko EU:ssa.

Äskettäin julkaistussa koheesiota käsittelevässä kolmannessa väliraportissa vahvistettiin, että unionin laajentuminen 25 jäsenvaltioon ja myöhemmin 27:ään tai useampaan jäsenvaltioon ovat unionin kilpailukyvyyn ja sisäisen yhteenkuuluvuuden kannalta ennen näkemätön haaste. Raportissa todettiin kuitenkin, että monilla uusien jäsenvaltioiden köyhimmistä alueista kasvu on ollut unionin nopeinta (katso liitteen kartta).

Perustamissopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi² ja erityisesti todellisen lähentymisen edistämiseksi koheesiopolitiikan rajallisilla määrärahoilla tuettavat toimet olisi keskitettävä kestävän kasvun³, kilpailukyvyyn ja työllisyyden edistämiseen, kuten uudistetussa Lissabonin strategiassa todetaan. On selvää, että onnistunut koheesiopolitiikka edellyttää vakaata makrotaloutta ja rakenneuudistuksia sekä muita sijoitusten kannalta suotuisia edellytyksiä (kuten yhtenäismarkkinoiden toteuttamista, hallintouudistuksia, hyvää hallintotapaa, yrittäjyyttä suosivaa toimintaympäristöä ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta)⁴.

Nämä ovat pääperiaatteet vuosien 2007–2013 koheesiopolitiikan uudistusta koskevissa ehdotuksissa, jotka komissio esitti kolmannessa koheesiokertomuksessa helmikuussa 2004 sekä talousarvion ja lainsäädännön muodossa heinäkuussa 2004.

Komission ehdotuksilla tavoitellaan parannuksia kahdella pääalalla. Ensiksikin koheesiopolitiikan strategista ulottuvuutta lujitetaan siten, että yhteisön ensisijaiset tavoitteet sisällytetään entistä paremmin kansallisiin ja alueellisiin kehittämisohjelmiin. Toiseksi

¹ Puheenjohtajan päätelmät, Eurooppa-neuvosto, maaliskuu 2005.

² Perustamissopimuksen 158 artiklassa määrätään, että taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi yhteisö pyrkii vähentämään alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

³ Eurooppa-neuvostossa vuonna 2001 hyväksytyn Göteborgin strategian mukaisesti.

⁴ "EU:n vuoden 2004 talouskatsaus", KOM(2004) 723, 26.10.2004.

pyritään varmistamaan, että koheesiopolitiikkaan sitoudutaan entistä paremmin alueellisella tasolla. Tältä osin on tiivistetty vuoropuhelua komission, jäsenvaltioiden ja alueiden välisissä kumppanuuksissa sekä selkiytetty ja hajautettu vastuunjakoa esimerkiksi taloushallinnossa ja varainhoidon valvonnassa. Ehdotuksilla selkiytetään myös komission, jäsenvaltioiden ja parlamentin välistä työnjakoa.

Kuten ehdotukseen neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä⁵ sisältyvässä 23 artiklassa todetaan, neuvoston tehtävänä on asetuksen antamisen jälkeen ja komission ehdotuksesta vahvistaa koheesiopolitiikkaa koskevat yhteisön strategiset suuntaviivat, joissa *"konkretisoidaan sopusointuisen, tasapainoisen ja kestävän kehittämisen edistämiseen tähtäävät yhteisön ensisijaiset tavoitteet"*⁶.

Tässä tiedonannossa hahmotellut yhteisön strategiset suuntaviivat sisältävät seuraavaa:

- Koheesiopolitiikan käytössä olevat rahoitusvälineet ovat rakennerahastot (EAKR ja ESR) ja koheesiorahasto. Seuraavissa suuntaviivoissa ei tarkoituksellisesti esitetä rahastokohtaisia arvioita. Kussakin ryhmässä sopivin väline päätetään ohjelmatyövaiheessa suunniteltujen menojen (kuten infrastruktuuri, tuotannolliset investoinnit ja inhimillisten voimavarojen kehittäminen) luonteen mukaan.
- Keskeisenä päämääränä on selvittää koheesiopolitiikassa tuettavat yhteisön ensisijaiset tavoitteet, jotta voidaan lujittaa synergiaa Lissabonin strategian kanssa sekä edistää Lissabonin strategian toteutumista, kuten kasvua ja työllisyyttä koskevissa yhdennetyissä suuntaviivoissa todetaan.
- Suuntaviivat koskevat vain niitä kansallisia ja alueellisia investointeja, jotka osarahoitetaan rakennerahastoista ja koheesiorahastosta.
- Suuntaviivoja on luettava samanaikaisesti lainsäädäntöehdotusten kanssa. Lainsäädäntöehdotuksissa määritellään kunkin rahaston tarkoitus ja toiminta-ala, yhteisön strategisissa suuntaviivoissa pyritään taas selvittämään ne toiminta-alaan sisältyvät osa-alueet, joilla koheesiopolitiikka voi tehokkaimmin edistää yhteisön ensisijaisten tavoitteiden, erityisesti uudistetun Lissabonin strategian tavoitteiden, toteutumista.
- Suuntaviivat perustuvat jäsenvaltioiden kanssa ja komission eri yksiköiden sisällä käytyihin keskusteluihin.

Kun suuntaviivat on hyväksytty neuvostossa, niiden perusteella laaditaan kansalliset strategiset viitekehykset ja toimenpideohjelmat.

⁵ KOM(2004) 492, 14.7.2004. Jäljempänä tässä asiakirjassa puhutaan "rahastoista", kun tarkoitetaan näitä kolmea rahastoa, ja "rakennerahastoista", kun viitataan ainoastaan EAKR:ään ja ESR:ään.

⁶ KOM(2004) 492, 23 artikla.

2. KOHEESIO, KASVU, TYÖLLISYYS

2.1. Uudistettu Lissabonin toimintaohjelma

Maaliskuussa 2000 kokoontuneen Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmissä⁷ – Lissabonin strategiaa koskevassa perusasiakirjassa – vahvistetaan strategia sekä useita tavoitteita ja välineitä, joilla Euroopan unionista pyritään tekemään entistä dynaamisempi ja kilpailukykyisempi. Göteborgin Eurooppa-neuvostossa vuonna 2001 näihin tavoitteisiin lisättiin ympäristöulottuvuus.

Prosessin väliarvioinnin mukaan tähänastiset tulokset ovat olleet vaihtelevia. Työllisyyden kasvu on hidastunut jyrkästi vuoden 2000 lupaavan alun jälkeen, mutta tuottavuuden kasvu on ollut jatkuva pettymys, osittain siksi, ettei tietoon perustuvaa taloutta tai tieto- ja viestintätekniikoita ole pystytty täysin hyödyntämään. Talouden heikko suorituskyky on osittain seurausta maailmantalouden hidastumisesta, mutta Euroopan kasvupotentiaalia ja työllisyyttä on pyrittävä lisäämään.

Komissio ehdotti helmikuussa 2005 uutta kasvun ja työllisyyden kumppanuutta⁸ maaliskuussa 2005 kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle. Eurooppa-neuvosto vahvisti kumppanuuden tavoitteet ja korosti Lissabonin strategian elvyttämisen tarvetta.

Uudistetut pyrkimykset edellyttävät, että *"unionin on otettava aiempaa tehokkaammin käyttöön kaikki asianmukaiset jäsenvaltioiden ja yhteisön keinot, koheesiopolitiikka mukaan lukien"*⁹. Eurooppa-neuvosto totesi myös, että paikallisella tasolla on sitouduttava entistä paremmin Lissabonin tavoitteisiin ja että alueelliset ja paikalliset toimijat sekä työmarkkinaosapuolet on otettava mukaan. Tämä on erityisen tärkeää aloilla, joilla läheisyys ratkaisee, kuten innovoinnissa sekä tietoon perustuvassa taloudessa, työllisyydessä, inhimillisessä pääomassa, yrittäjyydessä, pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) tukemisessa tai riskipääoman saatavuudessa. Myös kansallisella politiikalla olisi johdonmukaisesti tavoiteltava samoja strategisia päämääriä, jotta saadaan käyttöön kaikki mahdolliset voimavarat ja vältetään ristiriitainen toiminta paikallisella tasolla.

Eurooppa-neuvoston kokoonnuttua maaliskuussa 2005 komissio on hyväksynyt kasvua ja työllisyyttä koskevat yhdenmetyt suuntaviivat¹⁰ auttaakseen jäsenvaltioita kehittämään kansallisia uudistusohjelmia. Komissio laatii samanaikaisesti Lissabonin yhteisöohjelman.

2.2. Koheesiopolitiikan vaikutus kasvuun ja työllisyyteen

Koheesiopolitiikalla edistetään jo Lissabonin strategiaa. Riippumattomien arviointien mukaan politiikalla on ollut tuntuva vaikutus makrotalouteen etenkin muita heikommin kehittyneillä alueilla sekä kerrannaisvaikutuksia koko EU:n alueella¹¹. Hyödyntäessään kaikilla alueilla olevaa kasvupotentiaalia koheesiopolitiikka korjaa talouskehityksen maantieteellistä tasapainoa ja parantaa koko unionin potentiaalista kasvuvauhtia. Jotta EU saavuttaisi sille

⁷ Puheenjohtajan päätelmät, Lissabonin Eurooppa-neuvosto, 23. ja 24. maaliskuuta 2000.

⁸ Tiedonanto kevään Eurooppa-neuvostolle, "Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi – Uusi alku Lissabonin strategialle", KOM(2005) 24, 2.2.2005.

⁹ Puheenjohtajan päätelmät, Eurooppa-neuvosto, maaliskuu 2005.

¹⁰ KOM(2005) 141.

¹¹ Katso kolmas koheesiokertomus, s. 149.

Lissabonissa asetetut tavoitteet, kaikkien alueiden – varsinkin niiden, joilla on parhaat edellytykset tuottavuuden ja työllisyyden lisäämiseen – on tehtävä oma osuutensa.

Koheesiopolitiikalla lujitetaan myös taloudellista ja poliittista yhdentymistä esimerkiksi kehittämällä infrastruktuuriverkkoja ja yleishyödyllisten palvelujen saatavuutta, lisäämällä yhteisön kansalaisten taitoja, parantamalla syrjäisten alueiden saavutettavuutta sekä edistämällä yhteistyötä.

Koheesiopolitiikalla voidaan edelleen monin tavoin merkittävästi edistää Lissabonin ensisijaisia tavoitteita:

- **Investoidaan alueille, joilla on suuri kasvupotentiaali.** Sijoituksille saadaan suuri tuotto alueilta, joilla on edellytykset kuroa nopeasti umpeen muun EU:n etumatka mutta joilla ei ole riittävästi omia varoja kaikkien mahdollisuuksien hyödyntämiseen.
- **Investoidaan kasvun ja työllisyyden vatureihin.** Koheesiopolitiikka painottaa investointeja kasvu- ja työllisyyspotentiaalin kannalta keskeiseen inhimilliseen ja fyysiseen pääomaan, kuten fyysiseen infrastruktuuriin sekä tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuriin, tutkimusvalmiuksiin ja innovointiin, koulutukseen ja työntekijöiden sopeutumiskykyyn.
- **Tuetaan johdonmukaisten strategioiden täytäntöönpanoa keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.** Koheesiopolitiikka on ainoa politiikka, joka pystyy tarjoamaan investoinneille vakaat seitsemän vuoden puitteet.
- **Kehitetään synergiaa ja täydentävyyttä yhteisön muun politiikan kanssa.** Koheesiopolitiikalla on voimakas vipuvaikutus yhteisön muun politiikan täytäntöönpanoon. Esimerkiksi Euroopan laajuista verkkoa koskevia hankkeita rahoitetaan koheesiomaissa suoraan koheesiorahastosta, jolloin muu Eurooppa hyötyy tuntuvasti saavutettavuudesta; koheesiopolitiikalla tuetaan ympäristölainsäädännön ja kestävän kehityksen yleisten päämäärien noudattamista; koheesiopolitiikalla tuetaan myös TTK-politiikkaa ja siinä tärkeitä tutkimusinfrastruktuureja sekä tutkimuksen inhimillisten voimavarojen kehittämistä, samoin kuin innovointia ja pk-yrityksiä koskevaa yhteisön politiikkaa.
- **Hyödynnetään lisärahoitusta.** Koheesiopolitiikalla osarahoitettavilla toimilla varmistetaan EU:n määrärahojen erittäin suuri täydentävyys, erityisesti kohdentamalla sijoituksia alueille, joilla menoista saadaan paras tuotto ja lisäarvo. Sijoituksista saadaan kansallista lisärahoitusta, niin julkista kuin yksityistäkin lisärahoitusta, johdonmukaisia kansallisia ja alueellisia kehitysstrategioita varten. Jokaisesta EU:n tasolla koheesiopolitiikkaan käytettävästä eurosta syntyy lisämenoja, jotka ovat keskimäärin 0,9 euroa muita heikommin kehittyneillä alueilla (nykyinen tavoite 1) ja 3 euroa rakennemuutosalueilla (nykyinen tavoite 2).
- **Parannetaan hallintotapaa.** Koheesio-ohjelmien ainutlaatuinen toteutustapa edistää instituutioiden valmiuksien parantamista politiikan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa, arviointikulttuurin leviämistä, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyjä, avoimuutta, alueellista ja rajat ylittävää yhteistyötä sekä parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Lisäksi se parantaa hallintotapaa kaikilla tasoilla, koska se lisää vastuuta ja sitoutumista Lissabonin strategiaan alueellisella tasolla.

- **Edistetään alueellista yhteenkuuluvuutta koskevaa yhdenmukaistamista.** Koheesiopolitiikan avulla voidaan luoda kestäviä yhteisöjä varmistamalla, että taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöä koskevat kysymykset ratkaistaan elvyttämistä, ennallistamista ja kehittämistä koskevissa yhdenmukaistavissa strategioissa kaupunkialueilla ja maaseudulla.

Koska koheesiopolitiikalla voidaan monin tavoin edistää Lissabonin toimintaohjelmaa, seuraavassa luvussa esitetään koheesiopolitiikan uusien puitteiden pääpiirteet vuosiksi 2007–2013.

3. KOHEESIOPOLITIIKAN PUITTEET VUOSIKSI 2007–2013

3.1. Keskittäminen

Tässä luvussa käsitellään koheesiopolitiikan uusia puitteita aihekohtaisen ja maantieteellisen keskittämisen tarpeen kannalta. Koska voimavarojen keskittäminen on myös prosessiin liittyvä kysymys, tässä luvussa käsitellään lisäksi hallintotapaa.

Taloudellisen tuloksen kasvu perustuu oleellisesti kahteen tekijään: työllisyyden ja tuottavuuden kasvuun. Ne ovat läheisesti sidoksissa toisiinsa, ja niitä on kannustettava samanaikaisesti, jotta vaikutus olisi mahdollisimman tehokas. Jotta vuosien 2007–2013 kansallisissa ja alueellisissa kehittämisohjelmissa voidaan edistää kestävästä kehityksestä ja lujittaa kilpailukykyä tietoon perustuvassa taloudessa, voimavarat on keskitettävä perusinfrastruktuureihin, inhimilliseen pääomaan sekä tutkimukseen ja innovointiin, kuten tieto- ja viestintätekniikoiden saatavuuteen ja strategiseen käyttöön. Tähän tarvitaan sekä aineellisia että aineettomia hyödykkeitä.

Siihen, millaisen politiikkayhdistelmän jäsenvaltio tai alue tarvitsee saadakseen kasvuun tarvittavat investoinnit, vaikuttavat sen erityispiirteet, taloudellisen toiminnan rakenne sekä rakenteellisten ylijäämien luonne ja määrä, samoin kuin ne alat, joilla sillä kenties on suhteellista etua. Politiikkayhdistelmä kehittyy väistämättä ajan mittaan, jolloin politiikan ja sen välineiden luonne muuttuu. Jokaisen jäsenvaltion ja alueen on löydettävä omaan kehitysmalliinsa sopiva politiikkayhdistelmä sen talouden, yhteiskunnan, ympäristön, kulttuurin ja instituutioiden edellytysten mukaan.

Vaikka yhdistelmä voikin vaihdella tilanteen mukaan, keskittäminen varmistetaan ohjelma- ja hanketasolla sisällyttämällä niihin vain sellaisia osa-alueita, joilla edistetään kasvua ja työllisyyttä. Komissio noudattaa tätä pääperiaatetta neuvotellessaan erilaisista kansallisista ja alueellisista ohjelmista.

Myös ajoitus on koheesiopolitiikassa tärkeä, koska unionilta saatavilla siirroilla on jäsenvaltioissa makrotaloudellinen ulottuvuus. Siirrot luovat lyhyellä aikavälillä inflaatiopaineita esimerkiksi rakennusalaan sekä aiheuttavat samalla lisäpainetta vaihtotaseeseen (muun muassa pääomahyödykkeiden tuonnin takia) ja talousarvioon (osarahoitusjärjestelyjen vuoksi). Siksi on tärkeää, että jäsenvaltiot ja alueet suunnittelevat investointiohjelmansa siten, että niillä poistetaan tarjonnan pullonkauloja ja lisätään tuottavuutta sekä tasapainotetaan näin kysynnän nimellistalouteen synnyttämiä paineita.

Myös muut yhteisön politiikan painopistealueet on otettava huomioon, koska niillä voidaan edistää kasvua ja työllisyyttä koheesiopolitiikkaa koskevissa ohjelmissa sekä lisätä synergiaa EU:n muun politiikan kanssa paikallisella tasolla.

3.2. Lähentyminen

Niiden alueiden ja jäsenvaltioiden osalta, joita voidaan tukea koheesiopolitiikan uudessa lähentymistavoitteessa, päätavoitteena on **edistää kasvupotentiaalia** hyvän kasvuvauhdin säilyttämiseksi ja saavuttamiseksi. Tässä tavoitteessa olisi otettava huomioon erojen ennen näkemätön lisääntyminen laajentuneessa unionissa, niiden vähentämiseksi tarvittavat pitkän aikavälin ponnistelut ja vaikutus koko unionin kilpailukykyyn.

Strategioissa keskitytään siten sellaisiin investointeihin ja yhteisiin palveluihin, joita kilpailukyvyyn parantaminen pitkällä aikavälillä, työpaikkojen luominen ja kestävä kehitys edellyttävät. On luotava, parannettava ja laajennettava perusinfrastruktuureja ja -palveluja, jotta voidaan avata alueellisia ja paikallisia talouksia, perustaa yritystukiverkosto ja hyödyntää yhtenäismarkkinoiden mahdollisuuksia. On myös laajennettava inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja, parannettava työllistymistä, lujitettava sosiaalista osallisuutta sekä toteutettava koulutusjärjestelmien uudistus.

Perusinfrastruktuuriin kohdennettujen toimien lisäksi on nykyaikaistettava alueiden tuotantokapasiteettia ja sen rakennetta tarjoamalla palveluja yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, parantamalla rahoituksen saatavuutta, edistämällä TTK-toimintaa ja innovointia, kehittämällä inhimillisiä voimavaroja sekä edistämällä tieto- ja viestintätekniikoiden leviämistä ja käyttöä.

Tehokas politiikan suunnittelu ja toteutus edellyttää instituutioiden valmiuksien ja institutionaalisen järjestyksen lujittamista.

3.3. Alueellinen kilpailukyky ja työllisyys

Tarve keskittyä suppeaan määrään ensisijaisia tavoitteita, erityisesti tutkimukseen, innovointiin, saavutettavuuteen ja työpaikkojen luomiseen, on tässä tavoitteessa keskeinen, jotta rajalliset määrärahat voidaan käyttää tehokkaasti. Inhimilliseen pääomaan tehtävillä investoinneilla on suuri merkitys saumattomassa sopeutumisessa taloudelliseen muutokseen ja rakenneuudistukseen.

Uuden alueellisen kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteen päämääränä on **ennakoida ja edistää taloudellista muutosta** parantamalla EU:n alueiden kilpailukykyä ja houkuttelevuutta tietoon perustuvaan talouteen, yrittäjyyteen, tutkimukseen, yliopistojen ja yritysten yhteistyöhön sekä innovointiin tehtävillä investoinneilla, tukemalla liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuurin, energian ja terveydenhuollon saatavuutta, ehkäisemällä ympäristöriskejä, kannustamalla työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyä, nostamalla työvoimaosuutta sekä edistämällä sosiaalista osallisuutta ja kestäviä yhteisöjä.

Teollisuusalueet ovat erilaisia. Joillakin alueilla on isoja teollisuusyrityksiä, tiheä asutus ja nopea talouskasvu, joillakin taas nykyaikaista teollisuutta, erityisesti pk-yrityksiä, ja suhteellisen nopeasti kasvava palvelusektori. Molemmilla voi kuitenkin esiintyä pahasti rappeutuneita köyhyyden saarekkeitä, ruuhkia, ympäristöön kohdistuvia paineita ja terveysongelmia, ja molempien on vastattava globaalistumisen haasteisiin ja sopeuduttava kiihtyvään taloudelliseen muutokseen. Monilla teollisuusalueilla sopeutuminen muutokseen

on kuitenkin vasta alussa, eivätkä uudenlaiset toiminnot ole riittävästi tasapainottaneet teollisuuden perustan alasajoa.

Harvaan asutuilla alueilla pienyritykset vetävät usein talouskehitystä, mutta niiden haasteet ovat samantapaisia. Harva asutus vaikeuttaa haasteiden ratkaisemista, eikä näiden alueiden sosioekonominen tilanne ole muuttunut viime vuosikymmenen aikana.

Maaseutualueiden taloudellinen tilanne vaihtelee paljon. Joillakin alueilla on hyvät yhteydet taajamiin, ja vaikka maatalouden merkitys on edelleen suuri, alueiden talous on monipuolistunut ja toiminnot ovat lisääntyneet palvelusektorilla, kuten matkailussa. Muiden, syrjäisten maaseutualueiden ongelmia ovat hajallaan oleva ja ikääntyvä väestö, heikko tekninen ja sosiaalinen infrastruktuuri, riittämättömät palvelut sekä heikot yhteydet muuhun talouteen.

Uuden sukupolven alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden ohjelmien haasteena on ratkaista tämä ongelmavyöhyke sekä auttaa alueita uudistamaan toimintojen rakennetta ja luomaan uusia toimintoja uudistetun Lissabonin toimintaohjelman mukaisesti.

3.4. Euroopan alueiden välinen yhteistyö

Uuden yhteistyön tavoitteen päämääränä on lujittaa unionin alueen **yhdentymistä** kaikilla osa-alueilla. Koheesiopolitiikka tukee siten unionin alueen **tasapainoista ja kestävästä kehitystä** makroaluetasolla ja vähentää esteiden vaikutuksia rajat ylittävän yhteistyön ja parhaiden käytäntöjen vaihdon kautta.

Nämä toimet perustuvat asianomaisten alueiden (kansallisten, alueellisten, paikallisten) yhteisiin kehittämisstrategioihin ja keskeisten sidosryhmien verkottumiseen. Siten niillä on selvää eurooppalaista lisäarvoa, joka vain lisääntyy laajentuneessa ja entistä monipuolisemmassa unionissa.

3.5. Hallintotapa

Hallintotavalla on monta ulottuvuutta koheesiopolitiikassa.

Ensimmäinen ulottuvuus koskee **julkisen politiikan tulokseen ja onnistumiseen** liittyviä julkisten organisaatioiden piirteitä. Julkisen sektorin laatu ja tuottavuus ovat olennaisia etenkin lähentymistavoitteessa tuettaville maille ja alueille, jotta ne omaksuisivat uudistukset ja hyvän hallintotavan erityisesti taloutta, työllisyyttä, yhteiskuntaa, koulutusta, ympäristöä ja lainsäädäntöä koskevissa kysymyksissä. Näin voidaan paitsi parantaa EU:n koheesiopolitiikan täytäntöönpanoa myös nostaa koko talouden suorituskykyä.

Muita heikommin kehittyneillä alueilla olisi asetettava etusijalle instituutioiden valmiuksien ja hallintotavan lujittaminen, jos niissä on heikkouksia. Talouden kilpailukyky ja vahva kansalaisyhteiskunta edellyttävät paitsi tehokkaita infrastruktuuriverkkoja myös syrjimätöntä, ennustettavaa ja avointa lainvalvontaa, siirrettävien omistusoikeuksien, mukaan luettuina teollis- ja tekijänoikeudet, luovutusta ja valvontaa, avointa julkisten hankintojen järjestelmää sekä hallintoa, jossa taloudellisiin toimijoihin kohdistuu mahdollisimman pieni hallinnollinen rasitus.

Jäsenvaltioiden olisikin kansallisia strategioita kehittäessään arvioitava järjestelmällisesti, missä määrin entistä tehokkaampi, vastuullisempi ja avoimempi julkishallinto voi nostaa tuottavuutta. Rakennerahastoista olisi siten tuettava julkishallintojen valmiuksien lisäämistä

kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla taloudellisen toiminnan hallintojärjestelmän parantamiseksi, politiikan hyvää suunnittelua ja täytäntöönpanoa, mukaan luettuna lainsäädännön parantaminen, toimintapoliittisten ehdotusten arviointia ja vaikutusten arviointia sekä toteutustapojen säännöllistä tarkastelua.

Toinen ulottuvuus koskee toimia, jotka ovat erityisesti tarpeen **koheesiopolitiikan hallinnointia ja täytäntöönpanoa** koskevien jäsenvaltioiden valmiuksien parantamiseksi. Rahastojen moitteeton ja tehokas hallinta edellyttää asianmukaisia, tehokkaita ja avoimia keskus- ja aluehallinnon rakenteita, joissa pystytään hoitamaan rahastojen täytäntöönpanoon liittyvät tehtävät, kuten julkiset hankinnat, varainhoidon valvonta, seuranta, arviointi sekä petosten ja lahjonnan estäminen ja torjunta. Rahastojen tehokas käyttö perustuu myös siihen, millaiset valmiudet hankkeiden vastuuhenkilöillä on laadukkaiden hankkeiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Kun määrärahoja käytetään tehokkaasti ja avoimesti, pelkästään jo niiden näkyvyys innostaa yksityisyrittäjiä ja työmarkkinaosapuolia sekä luo ympäristön, jossa yrittäjät voivat tehdä omat investointipäätöksensä. Siksi tälläkin alalla tarvitaan toimia, ja niitä olisi tuettava teknisen avun kautta.

Tähän liittyvä, koheesiopolitiikan vaikuttavuuden kannalta ratkaiseva tekijä on kaikkien sidosryhmien, myös alueellisen ja paikallisen tason sidosryhmien, välisen **kumppanuuden** laatu ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Myös komission ja jäsenvaltioiden välinen vahva kumppanuus vaikuttaa koheesiostategiaan ja sen täytäntöönpanoon toimenpideohjelmassa.

Kehittämällä kumppanuuteen perustuvia innovatiivisia hankkeita, edistämällä kansalaisyhteiskunnan osallistumista politiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sekä parantamalla vuorovaikutusta yhteisöjen välillä ja niiden sisällä voidaan muodostaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa, mikä johtaa kestäväan työllisyyteen, kasvuun, kilpailukykyyn ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen. Tässä yhteydessä on tärkeää, että keskeiset sidosryhmät kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla asettuvat uudistusohjelman taakse, jotta voimavarat **keskitetään aidosti** kasvuun ja työllisyyteen, ja että tätä varten muodostetaan tarvittavat kumppanuusverkostot.

Alueita rohkaistaan kehittämään alueellisia kestäväan kehityksen strategioita sekä sopimaan tavoitteista säännöllisessä ja järjestelmällisessä vuoropuhelussa keskeisten sidosryhmien kanssa. Kumppanuus on olennaista kehitysstrategioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa, ja se perustuu sidosryhmien, kuten toimivaltaisten viranomaisten, talouselämän osapuolten ja työmarkkinaosapuolten sekä kansalaisyhteiskunnan edustajien, kuten kansalaisjärjestöjen, kuulemiseen ja osallistumiseen. Kumppanuus on avoimuuden perusta ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet voivat olla sopiva keino investointien rahoittamiseen, kun yksityinen sektori voidaan ottaa mukaan etenkin aloilla, joilla ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista siirtyä pois julkisesta omistuksesta tai markkinaosuudesta. Taloudellisen vipuvaikutuksensa ohella julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus hanketasolla parantaa hankkeiden täytäntöönpanon ja myöhemmän hallinnoinnin laatua. Jäsenvaltioita kannustetaan siksi valitsemaan tällaisia kumppanuuksia, jos niitä on saatavilla. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyjen suurimmat edut ovat seuraavat:

- julkinen sektori voi hyödyntää yksityisen sektorin taitoja, joiden avulla se voi tarjota entistä tehokkaampaa ja kustannustehokkaampaa palvelua
- yksityinen sektori ottaa itselleen riskejä, jotka perinteisissä julkisissa hankinnoissa jäävät julkisen sektorin harteille
- tehokkuutta voidaan parantaa, kun yksi osapuoli vastaa yhdenmukaisesti suunnittelusta, toteutuksesta, hallinnoinnista ja rahoituksesta.

Kun harkitaan hankkeen toteuttamista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutena, on täytettävä tietyt edellytykset, ennen kuin kilpailutetaan tavarat ja palvelut; on erityisesti annettava asiaankuuluva lainsäädäntö.

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyt toimivat parhaiten silloin, kun hallitukset sitoutuvat avoimesti ottamaan yksityisen sektorin mukaan julkisen sektorin hankkeisiin. Kumppanuuksia varten tarvitaan selkeät puitteet eri toiminta-aloilla; ne vaihtelevat esimerkiksi sen mukaan, miten suuri osa kustannuksista voidaan kattaa käyttäjiltä perittävillä maksuilla ja miten laajoja kumppanuuden sosiaaliset tavoitteet ovat.

EU tukee julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia rakennerahastoista ja koheesiorahastosta, jos hankkeet täyttävät kaikki vaadittavat edellytykset. Laajoissa hankkeissa komissio kehottaa jäsenvaltiota arvioimaan kumppanuusjärjestelyjen soveltuvuuden. EIP ja EIR voivat antaa tässä arvokasta apua.

4. KOHEESIOPOLITIIKAN SUUNTAVIIVAT VUOSIKSI 2007–2013

Edellä todetun sekä kasvua ja työllisyyttä edistävän uudistetun Lissabonin strategian perusteella koheesio politiikan kautta osarahoitettavissa ohjelmissa olisi kohdennettava voimavaroja kolmeen ensisijaiseen tavoitteeseen¹²:

- Tehdään **jäsenvaltioista, alueista ja kaupungeista entistä houkuttelevampia** parantamalla saavutettavuutta, varmistamalla palvelujen riittävä laatu ja määrä sekä suojelemalla niiden ympäristöä.
- Edistetään **innovointia, yrittäjyyttä ja tietoon perustuvan talouden** kasvua tutkimus- ja innovointivalmiuksien, kuten uusien tieto- ja viestintätekniikoiden, avulla.
- Luodaan **uusia ja parempia työpaikkoja** houkuttelemalla yhä useampia ihmisiä työelämään tai yrittäjyyteen, parantamalla työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyä sekä lisäämällä inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja.

Seuraavissa luvuissa tarkastellaan kunkin yleisen tavoitteen pääpiirteitä ja annetaan erityisiä suuntaviivoja kussakin ryhmässä. Kaikki yksityiskohtaiset suuntaviivat eivät tosin koske kaikkia alueita. Sopiva välineiden yhdistelmä saadaan selville arvioimalla kunkin jäsenvaltion ja alueen vahvuuksia ja heikkouksia. **Suuntaviivat muodostavat yhteiset puitteet, joiden perusteella jäsenvaltiot ja alueet kehittävät kansallisia ja alueellisia ohjelmiaan, erityisesti arvioimalla niiden vaikutusta unionin tavoitteiden saavuttamiseen koheesion,**

¹² Tiedonanto kevään Eurooppa-neuvostolle, "Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi – Uusi alku Lissabonin strategialle", KOM(2005) 24, 2.2.2005.

kasvun ja työllisyyden osalta. Suuntaviivat ovat välttämätön mutta eivät ainoa edellytys, jotta kukin jäsenvaltio ja alue voi sopivassa määrin keskittyä ensisijaisiin tavoitteisiin uudistetun Lissabonin toimintaohjelman mukaisesti.

Kasvuun ja työllisyyteen tähtäävän uudistetun Lissabonin strategian mukaisesti koheesiopolitiikassa olisi keskityttävä yhä enemmän osaamiseen, tutkimukseen ja innovointiin sekä inhimilliseen pääomaan. Näihin toiminta-aloihin annettava kokonaisrahoitusta olisi siten lisättävä tuntuvasti. Jäsenvaltioita olisi myös kannustettava parhailla käytännöillä, jos tästä on saatu kasvun ja työllisyyden kannalta näkyvän myönteisiä tuloksia.

Jäsenvaltioiden ja alueiden olisi edistettävä **naisten ja miesten tasa-arvon** tavoitetta kaikissa ohjelmien ja hankkeiden valmistelun ja toteutuksen vaiheissa. Voidaan toteuttaa erityistoimia tasa-arvon edistämiseksi tai syrjinnän torjumiseksi sekä selvittää perusteellisesti muiden hankkeiden ja varainhoidon vaikutus naisiin ja miehiin.

4.1. SUUNTAVIIVA: Tehdään Euroopasta ja sen alueista entistä houkuttelevampi paikka sijoittajille ja työntekijöille

Yhtenä kasvun ja työllisyyden edellytyksenä on varmistaa, että yrityksillä on käytössään tarvittava infrastruktuuri (esimerkiksi liikenne, ympäristö ja energia). Nykyaikainen infrastruktuuri on tärkeä tekijä monen yrityksen tuloksessa, ja se vaikuttaa alueiden taloudelliseen ja sosiaaliseen houkuttelevuuteen. Infrastruktuuri-investoinnit kehityksessä jälkeen jääneillä alueilla, erityisesti uusissa jäsenvaltioissa, edistävät kasvua ja vahvistavat näin lähentymistä muuhun unioniin. Määrärahat olisi saatava paitsi avustuksina myös lainoina, esimerkiksi Euroopan investointipankista (EIP). Jäsenvaltiot voivat hyödyntää EIP:n asiantuntemusta valmistellessaan sopivien hankkeiden eurooppalaista rahoitusta.

4.1.1. Laajennetaan ja parannetaan liikenneinfrastruktuureja

Tehokasta, joustavaa ja turvallista liikenneinfrastruktuuria voidaan pitää talouskehityksen välttämättömänä edellytyksenä, sillä se parantaa tuottavuutta ja samalla alueiden kehitysnäkymiä helpottaessaan ihmisten ja tavaroiden liikkuvuutta. Liikenneverkot parantavat kaupankäynnin mahdollisuuksia ja lisäävät tehokkuutta. Kansallisten markkinoiden entistä parempi yhdentyminen, varsinkin laajentuneessa unionissa, edellyttää myös Euroopan laajuisten liikenneinfrastruktuurien (erityisesti 30:n Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan ensisijaisen hankkeen tiettyjen osien) kehittämistä, jossa painopisteenä ovat rajat ylittävät hankkeet.

Infrastruktuuri-investoinnit on mukautettava alueiden ja maiden erityistarpeisiin ja niiden talouskehityksen asteeseen. Infrastruktuuri-investoinneissa (kuten muissakin investoinneissa) tuotto yleensä pienenee, kun saavutetaan tietty rahoitusaste. Taloudellinen tuotto on suuri, kun infrastruktuuri on vähäistä eivätkä perusverkot ole valmiita, mutta tuotto todennäköisesti pienenee tietyn asteen jälkeen.

Alueellisen talouskehityksen aste ja suurten infrastruktuuri-investointien olemassaolo olisi siten otettava huomioon. Vähiten kehittyneiden alueiden ja maiden osalta kansainvälisistä ja alueiden välisistä yhteyksistä voidaan pitkällä aikavälillä saada parempi tuotto yritysten kilpailukyvyyn lisääntyessä, ja ne voivat edistää myös työntekijöiden liikkuvuutta. Toisaalta alueilla, joiden talouden perusta on hajanainen ja pienimuotoinen ja joilla asutus keskittyy pieniin kaupunkeihin, voi olla tarkoituksenmukaista rakentaa alueellinen

liikenneinfrastruktuuri. Lähentymisalueilla ja tietyssä määrin ns. phasing out -alueilla, joiden tieverkot ovat riittämättömät, olisi rahoitettava myös taloudellisesti elinkelpoisten tieyhteyksien rakentamista.

Jotta liikenneinvestoinneista saadaan mahdollisimman suuri hyöty, rahastoista annettavassa tuessa on noudatettava tiettyjä periaatteita.

Ensiksi olisi määritettävä infrastruktuuri-investoinnin määrä ja luonne puolueettomia perusteita käyttäen. Esimerkiksi mahdollinen tuottoaste olisi mitattava alueiden talouskehityksen asteen ja taloudellisen toiminnan luonteen, infrastruktuurien tiheyden tai ruuhkautumisasteen mukaan. Sosiaalista tuottoastetta määritettäessä on otettava huomioon myös mahdollisten infrastruktuurihankkeiden vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Toiseksi olisi noudatettava mahdollisimman hyvin kestävän kehityksen periaatetta valkoisen kirjan¹³ mukaisesti. Tieliikenteen valta-asemaa Euroopassa olisi tasapainotettava edistämällä vaihtoehtoisia liikennemuotoja ja yhdistettyjä kuljetuksia.

Kolmanneksi lähentymisalueilla olisi kiinnitettävä erityistä huomiota rautatiejärjestelmän nykyaikaistamiseen siten, että valitaan huolellisesti ensisijaiset osat ja varmistetaan niiden yhteentoimivuus Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmässä (ERTMS).

Neljänneksi liikenneinfrastruktuuri-investointeihin olisi yhdistettävä asianmukainen liikenteen hallinta, jossa turvallisuuteen kiinnitetään asiaankuuluvaa huomiota kansallisten ja yhteisön normien mukaisesti. Kansallisissa tai alueellisissa strategioissa olisi tavoiteltava tasapainoista (ja puhdasta) liikennemuotojakaumaa, joka palvelee niin talouselämän kuin ympäristönkin tarpeita. Strategioissa olisi käsiteltävä esimerkiksi älykkäitä liikennejärjestelmiä, yhdistettyjä kuljetuksia sekä erityisesti ERTMS:ssä ja SESAMEssa (entistä yhtenäisempi Euroopan lentoliikenteen hallintajärjestelmä) käytettävää teknologiaa.

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti toiminnan suuntaviivat ovat seuraavat:

Jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle **30 Euroopan etua koskevaa hanketta** niissä jäsenvaltioissa ja niillä alueilla, joita voidaan tukea lähentymistavoitteessa¹⁴. Muita TEN-hankkeita olisi tuettava silloin, kun ne voivat edistää kasvua ja kilpailukykyä. Tässä hankeryhmässä on kiinnitettävä erityistä huomiota rajat ylittäviin yhteyksiin ja erikseen nimettyjen eurooppalaisten koordinaattorien jäsenvaltioissa valvomiin hankkeisiin. Jäsenvaltioiden olisi koordinaattorien avulla lyhennettävä verkon suunnittelusta varsinaiseen rakentamiseen kuluva aikaa.

Myös täydentävät investoinnit **toissijaisiin yhteyksiin** ovat tärkeitä kaupunkialueet ja maaseudun kattavassa yhdenmetyssä alueellisessa liikenne- ja viestintästrategiassa, jotta alueet hyötyvät pääverkkojen tarjoamista mahdollisuuksista.

Rautatieinfrastruktuurin tuella olisi parannettava saatavuutta. Raidemaksuilla olisi helpotettava riippumattomien toimijoiden pääsyä markkinoille. Niillä olisi myös tehostettava EU:n laajuisen yhteentoimivan verkon luomista. Yhteentoimivuuden ja sen sovellusten sekä ERTMS:n käyttöönoton olisi oltava osa kaikkia rahoitettavia hankkeita.

¹³ "Eurooppalainen liikennepolitiikka vuoteen 2010: valintojen aika", KOM(2001) 370.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 884/2004/EY, tehty 29 päivänä huhtikuuta 2004.

Olisi edistettävä kestävän kehityksen mukaisia **liikenneverkkoja**. Tähän sisältyvät joukkoliikennepalvelut (kuten liityntäpysäköinnin infrastruktuurit), liikkuvuussuunnitelmat, kehätiet, risteysturvallisuuden lisääminen ja kevyt liikenne (pyörätiet ja kävelykadut). Lisäksi toteutetaan toimia, joilla turvataan yleisten joukkoliikennepalvelujen saavutettavuus tietyissä kohderyhmissä (ikäntyneet ja vammaiset) ja luodaan ajoneuvojen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkostoja.

Jotta liikenneinfrastruktuurit edistäisivät mahdollisimman tehokkaasti aluekehitystä, olisi parannettava sisämaa-alueiden **liitettävyyttä** Euroopan laajuiseen verkkoon (TEN-T) (katso liitteen kartta). Tältä osin olisi edistettävä toissijaisten yhteyksien kehittämistä, etenkin yhdistettyjä kuljetuksia ja kestäväää liikennettä. Erityisesti satamia ja lentoasemia olisi liitettävä sisämaahan.

Ns. **merten moottoriteiden** kehittämiseen ja lähimerenkulkuun olisi kiinnitettävä huomiota, sillä ne ovat elinkelpoinen vaihtoehto pitkän matkan tie- ja rautatieliikenteelle.

Jos jäsenvaltiot saavat tukea sekä koheesiorahastosta että rakennerahastoista, ohjelmissa olisi erotettava näistä rahastoista rahoitettavat toimet siten, että koheesiorahastolla on keskeinen asema Euroopan laajuisten liikenneverkkojen tukemisessa.

Rakennerahastoissa olisi puolestaan yleisesti kehitettävä infrastruktuuria, joka liittyy talouskasvua nopeuttaviin toimenpiteisiin (kuten matkailun kehittämiseen tai teollisuusalueiden houkuttelevuutta lisääviin parannuksiin). Tieinfrastruktuuriin tehtävien investointien on myös oltava liikenneturvallisuutta koskevan yleisen tavoitteen mukaisia.

Koheesiorahastosta ja rakennerahastoista saatavan osarahoituksen olisi täydennettävä Euroopan laajuisten verkkojen talousarviosta saatavia avustuksia. Jäsenvaltioiden on selvitettävä etukäteen, mikä väline soveltuu parhaiten suunniteltuihin hankkeisiin. Koheesipolitiikan rahoitus voidaan yhdistää TEN-välineiden lainatakuuosaan.

4.1.2. Lisätään ympäristönsuojelun ja kasvun välistä synergiaa

Ympäristöinvestoinneilla voidaan edistää taloutta kolmella tavalla: niillä voidaan turvata pitkällä aikavälillä kestävä talouskasvu, niillä vähennetään taloudelle aiheutuvia ulkoisia ympäristökustannuksia (esimerkiksi terveystaloudellisia, puhdistuskustannuksia tai vahingonkorvauksia), ja niillä edistetään innovointia ja työpaikkojen luomista. Tulevissa koheesio-ohjelmissa olisi pyrittävä lujittamaan mahdollista ympäristönsuojelun ja kasvun välistä synergiaa. Tässä yhteydessä olisi asetettava etusijalle ympäristöpalvelut, kuten jätteen ja jäteveden käsittelyinfrastruktuurit, luonnonvarojen hoito, maan puhdistus uusia taloudellisia toimintoja varten sekä suojautuminen tietyiltä ympäristöriskeiltä.

Taloudellisen hyödyn maksimoimiseksi ja kustannusten minimoimiseksi olisi korostettava ympäristön pilaantumisen torjuntaa sen lähteellä. Jätehuollossa tämä tarkoittaa jätteen syntymisen ehkäisemistä, kierrätystä ja biohajoavuutta, sillä ne ovat edullisempia ja työllistävät enemmän kuin jätteen sijoitus kaatopaikalle ja poltto, jotka ovat vähiten suositeltavia piipunpääratkaisuja.

Kehitysstrategioita varten olisi ensin arvioitava alueiden tarpeet ja erityisongelmat, mahdollisuuksien mukaan sopivia indikaattoreita käyttäen. Olisi edistettävä ulkoisten ympäristökustannusten sisällyttämistä hintoihin sekä tuettava markkinaehtoisten välineiden

luomista ja kehittämistä (esimerkiksi ympäristöteknologioita koskevassa toimintasuunnitelmassa ehdotetut välineet).

Suosittelvat toiminnan suuntaviivat ovat siten seuraavat:

Mahdollistetaan **infrastruktuuriin** tehtävät investoinnit erityisesti lähentymisalueilla ja varsinkin uusissa jäsenvaltioissa siten, että noudatetaan vettä, jätettä, ilmaa ja luonnonsuojelua sekä lajien suojelua koskevaa ympäristölainsäädäntöä.

Varmistetaan **houkuttelevat toimintaedellytykset yrityksille ja niiden ammattitaitoisille työntekijöille**. Voidaan edistää yhdyskuntarakenteen pirstoutumista vähentävää kaavoitusta sekä ennallistaa fyysisistä ympäristöä, mukaan luettuna luonnon- ja kulttuuriperintö. Tämän alan investoinnit on selkeästi liitettävä innovatiivisten ja työllistävien yritysten kehittämiseen asianomaisilla alueilla.

Kannustetaan kestävään energiaan ja liikenteeseen tehtävien investointien lisäksi investointeja, joilla edistetään EU:n **Kiotossa tekemiä sitoumuksia**.

Toteutetaan **riskejä ehkäiseviä** toimenpiteitä parantamalla luonnonvarojen hoitoa, kehittämällä tutkimuksen kohdentamista ja tieto- ja viestintätekniikoiden käyttöä sekä harjoittamalla entistä innovatiivisempaa julkista politiikkaa (katso liitteen kartta).

Jos jäsenvaltiot saavat tukea sekä koheesiorahastosta että rakennerahastoista, ohjelmissa olisi erotettava näistä rahastoista rahoitettavat toimet. Koheesiorahastossa olisi yleisesti tuettava vettä, jätettä ja ilman pilaantumista koskevia infrastruktuuri-investointeja, kun taas rakennerahastoissa olisi yleisesti edistettävä ympäristöjärjestelmiä, levitettävä puhdasta teknologiaa pk-yrityksissä ja ennallistettava pilaantuneita alueita.

4.1.3. Vähennetään Euroopan riippuvuutta perinteisistä energianlähteistä

Tähän liittyvä ensisijainen tavoite on tarve vähentää riippuvuutta perinteisistä energianlähteistä parantamalla energiatehokkuutta ja uusiutuvia energianlähteitä. Tämän alan investoinnit lisäävät energian toimitusvarmuutta pitkän aikavälin kasvua varten sekä kannustavat innovointiin ja tarjoavat vientimahdollisuuksia.

Toimitusvarmuuden vuoksi investointeja tarvitaan myös perinteisiin energianlähteisiin. Rahastoissa olisi erityisesti – jos on näyttöä markkinahäiriöstä ja jos tämä on sopusoinnussa markkinoiden vapauttamisen kanssa – toteutettava yhteenliittäminen Euroopan laajuisia verkkoja painottaen, parannettava sähköverkkoja sekä toteutettava ja parannettava kaasun siirto- ja jakeluverkkoja.

Toiminnan suuntaviivat tässä ryhmässä ovat seuraavat:

Tuetaan hankkeita, joilla parannetaan **energiatehokkuutta** ja levitetään energiavaltaisuutta vähentäviä kehitysmalleja.

Tuetaan sellaisten **uusiutuvien ja vaihtoehtoisten energianlähteiden** (tuulivoiman, aurinkoenergian, biomassan) kehittämistä, jotka voivat tuoda EU:lle kilpailuedun ja lujittaa siten sen kilpailuasemaa. Investoinneilla edistetään myös Lissabonin tavoitetta, jonka mukaan 21 prosenttia sähköstä vuonna 2010 on peräisin uusiutuvista lähteistä.

Perinteisiin energianlähteisiin tehtävät investoinnit keskitetään sellaisten **verkkojen** kehittämiseen, joilla on näyttöä markkinahäiriöstä. Nämä investoinnit koskevat pääasiassa lähentymisalueita.

4.2. SUUNTAVIIVA: Parannetaan osaamista ja innovointia kasvua varten

Kasvua ja työpaikkojen luomista koskevat unionin päämäärät edellyttävät taloudessa rakenteellista siirtymistä osaamiseen perustuviin toimintoihin. Toimia tarvitaan useilla osa-alueilla: on lisättävä tutkimusta ja teknologian kehittämistä (TTK) erityisesti yksityisellä sektorilla, edistettävä innovointia kansainvälisessä kilpailussa pärjäävien uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien ja palvelujen kautta, kehitettävä alueiden valmiuksia luoda ja omaksua uusia tekniikoita (erityisesti tieto- ja viestintätekniikoita) sekä kannustettava riskinottoon.

TTK-menojen osuus BKT:stä on noussut vain vähän, ja nykyinen osuus eli 1,9 prosenttia BKT:stä jää kauas Lissabonissa asetetusta 3 prosentin tavoitteesta¹⁵. On arvioitu, että TTK-menojen osuuden nostaminen 1,9 prosentista 3 prosenttiin BKT:stä (Lissabonin tavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2010 mennessä) kasvattaa BKT:tä 1,7 prosenttia vuoteen 2010 mennessä¹⁶. Yritysten TTK-investointien vaje on yhä merkittävä, mutta myös tämän alan julkisiin investointeihin kohdistuu paineita. TTK- ja innovaatiokuilu maiden sisällä ja niiden välillä etenkin yritysten TTK-menoissa on paljon suurempi kuin tulokuilu. Useista kansallisista ja yhteisön aloitteista huolimatta tarvitaan lisätoimia, jotta yritysten tarpeet saataisiin vastaamaan julkisten ja yksityisten TTK-laitosten tarjontaa.

Euroopan innovaatiokuilu laajenee: Euroopan innovaatiotulostaulun mukaan Eurooppa on Yhdysvaltoja jäljessä 9:ssä 11 innovaatioindikaattorista¹⁷. Innovaatiokuilu on pysynyt myös Euroopan *sisällä*, sillä unionissa pystytään liian harvoin muuntamaan teknologian kehitys hyödykkeiksi ja liikeprosesseiksi. Koheesiopolitiikan avulla voidaan ratkaista tärkeimmät Euroopan heikkojen innovointitulosten taustalla olevat ongelmat, mukaan luettuina tehottomat innovointijärjestelmät, epädynaaminen yrittäjyyskulttuuri tai tieto- ja viestintätekniikan hidas omaksuminen yrityksissä.

Tässä yhteydessä on kehitettävä kansallisia ja alueellisia TTK-valmiuksia, tuettava tieto- ja viestintätekniikkainfrastruktuuriin tehtäviä investointeja sekä levitettävä teknologiaa ja osaamista teknologian siirtovälineiden ja tietojenvaihtovälineiden avulla. Nykyisen TTK-potentiaalin käyttöä voitaisiin tehostaa alueellisella "ennakkoinnilla" ja muilla alueellisen strategisen suunnittelun menetelmillä, joihin kuuluu säännöllinen ja järjestelmällinen vuoropuhelu keskeisten sidosryhmien kanssa. On myös tärkeää tehostaa yritysten ja erityisesti pk-yritysten sitoutumista TTK-toimintaan entistä laajemman tutkimusosaamisen muodostumiseksi ja hyödyntämiseksi Euroopassa, lisätä yksityisiä ja julkisia TTK- ja innovaatioinvestointeja sekä edistää TTK-kumppanuuksia unionin alueiden välillä.

Suorat avustukset ovat edelleen tärkeitä varsinkin lähentymisalueilla, mutta on keskityttävä tarjoamaan yhteisiä yritys- ja teknologiapalveluja yritysten ryhmille, jotta nämä voivat parantaa innovointia. Yksittäiselle yritykselle annettavat suorat avustukset olisi kohdennettava pikemminkin TTK- ja innovointivalmiuksien parantamiseen kuin tuotantokustannusten

¹⁵ "Tutkimusinvestoinnit: toimintasuunnitelma Euroopalle", KOM(2003) 226, 30.4.2003.

¹⁶ "The economic costs of non-Lisbon", SEC(2005) 385, 15.3.2005.

¹⁷ SEC(2004) 1475.

tilapäiseen alentamiseen, jolloin hukkavaikutukset ovat suuria. Tämä on erityisen tärkeää perinteisillä toimialoilla, varsinkin maailmanlaajuiselle kilpailulle alttiilla toimialoilla, joiden on ponnistettava pysyäkseen kilpailukykyisinä, sekä pk-yrityksissä, jotka ovat alueellisella tasolla usein suurin työllistäjä. Politiikka on etenkin sovitettava kunkin alueen erityisoloihin ja varsinkin pk-yritysten tarpeisiin. Kansallisissa ja alueellisissa strategioissa on arvioitava kattavasti TTK-investointien mahdollisuudet.

Osaaminen ja innovointi ovat keskeisellä sijalla unionin pyrkimyksissä edistää kasvua ja työllisyyttä. Unionin tasolla on ehdotettu kahta niihin liittyvää puiteohjelmaa: seitsemättä TTK-puiteohjelmaa sekä kilpailukyyn ja innovoinnin puiteohjelmaa (CIP). Koheesiopolitiikan ja näiden välineiden välinen synergia on erittäin tärkeää, ja kansallisissa ja alueellisissa kehitysstrategioissa on osoitettava keinot siihen. Koheesiopolitiikan avulla kaikki alueet voivat kehittää tutkimus- ja innovointivalmiuksiaan, jolloin ne voivat osallistua tehokkaasti eurooppalaiseen tutkimusalueeseen sekä yleensäkin unionin tutkimus- ja innovointitoimintaan. Sillä on suuri merkitys kahdesta syystä. Ensiksikin se auttaa alueita toteuttamaan innovointia koskevia alueellisia strategioita ja toimintasuunnitelmia, joilla saattaa olla merkittävä vaikutus kilpailukykyyn sekä alueellisella tasolla että koko unionissa; toiseksi se parantaa alueen tutkimus- ja innovointivalmiuksia niin, että alue voi osallistua kansainvälisiin tutkimushankkeisiin.

Alueellisissa strategioissa olisi siten investoitava TTK-toimintaan, innovointiin ja yrittäjyyteen, varmistettava, että nämä investoinnit vastaavat alueen talouskehityksen tarpeita ja että ne muuntuvat tuote-, prosessi- ja palveluinnovaatioiksi, tehostettava teknologian siirtoa ja tietojenvaihtoa, edistettävä tieto- ja viestintätekniikoiden kehittämistä, levittämistä ja omaksumista yrityksissä sekä taattava rahoitus yrityksille, jotka haluavat investoida lisäarvoa tuottaviin hyödykkeisiin ja palveluihin.

4.2.1. Lisätään ja parannetaan TTK-investointeja

Euroopan yritysten kilpailukyvyllä olennaista on niiden kyky tuoda markkinoille uutta osaamista mahdollisimman nopeasti. Tätä lujitetaan TTK-toimintaan annettavalla julkisella tuella, myös yritystuella silloin, kun se on talous- ja markkinatilanteen kannalta perusteltua. Julkista TTK-tukea puoltavat myös tutkimustulosten omistukseen liittyvät kysymykset sekä tarve saavuttaa kriittinen massa tietyillä tutkimusaloilla.

TTK-toiminnan erityisluonne on otettava huomioon aluepolitiikan toteutuksessa. TTK-toiminta edellyttää etenkin tiivistä yhteistyötä toimijoiden välillä, jotta voidaan muodostaa kriittisen massan saavuttamisessa tarvittavat osaamisvarannot. Maantieteellinen läheisyys esimerkiksi siten, että julkisten tutkimuslaitosten ympärillä on pk-yritysten ja innovaatiovarantojen rypäitä, on avainasemassa. Siksi on keskitettävä TTK-toimintaa alueellisesti ja samalla edistettävä sitä muilla kuin TTK-valtaisilla alueilla.

Muita heikommin kehittyneiden jäsenvaltioiden ja alueiden osalta TTK-toimintaa olisi kehitettävä nykyisten osaamisvarantojen ympärillä, jotta voidaan estää voimavarojen liiallinen hajaantuminen. Investoinneilla olisi myös täydennettävä seitsemännessä puiteohjelmassa vahvistettuja yhteisön ensisijaisia toimia ja tuettava uudistetun Lissabonin toimintaohjelman tavoitteita. Uusien ja myyntikelpoisten tuotteiden, palvelujen ja taitojen kehittäminen olisi asetettava etusijalle.

TTK-toimet olisi sovitettava yhteen EU:n TTK-politiikan ja alueiden tarpeiden kanssa. Menetelmien osalta niiden on perustuttava hyvään analyttiseen lähestymistapaan, kuten

ennakointiin, indikaattorien, kuten patenttien, käyttöön, TTK-toiminnan inhimillisiin voimavaroihin, yksityisten ja julkisten tutkimuslaitosten sijaintiin sekä innovatiivisten yritysrypäiden olemassaoloon.

Toiminnan suuntaviivat TTK-toiminnassa ovat seuraavat:

Lujitetaan yhteistyötä yritysten kesken sekä yritysten ja julkisten tutkimuslaitosten tai korkeakoulujen välillä tukemalla alueellisten ja alueiden välisten **osaamisrypäiden** luomista.

Tuetaan **TTK-toimintaa pk-yrityksissä** ja annetaan pk-yritysten käyttää julkisrahoitteisten tutkimuslaitosten TTK-palveluja.

Tuetaan alueellisia **rajat ylittäviä ja kansainvälisiä aloitteita**, joilla pyritään lujittamaan tutkimusyhteistyötä ja valmiuksien lisäämistä EU:n tutkimuspolitiikan ensisijaisilla aloilla.

Lujitetaan **TTK-valmiuksien kehittämistä**, kuten tieto- ja viestintätekniikan, tutkimusinfrastruktuurin ja inhimillisen pääoman kehittämistä, niillä alueilla, joiden kasvupotentiaali on merkittävä.

Alueilla, joita voidaan tukea lähentymistavoitteessa, ohjelmissa voidaan kehittää TTK-toiminnan ja koulutuksen infrastruktuuria (mukaan luettuina alueelliset nopeat tietoverkot tutkimuslaitosten välillä ja sisällä), laitteita ja välineitä niin julkisrahoitteisissa tutkimuslaitoksissa kuin yrityksissäkin, jos nämä investoinnit liittyvät suoraan alueellisen talouskehityksen tavoitteisiin. Tämä voi sisältää tutkimusinfrastruktuurin, jota koskevia toteutettavuustutkimuksia on rahoitettu aiemmissa puiteohjelmissa. Seitsemännen puiteohjelman ensisijaisten toimien tukemisessa olisi pyrittävä kehittämään tulevien ja nykyisten huippuyksikköjen koko potentiaalia sekä lisäämään inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja, etenkin kouluttamalla tutkijoita kansallisella tasolla ja luomalla ulkomailla koulutettuja tutkijoita houkuttelevat olot.

4.2.2. *Helpotetaan innovointia ja edistetään yrittäjyyttä*

Innovointi syntyy monimutkaisista ja vuorovaikutteisista prosesseista, ja siihen sisältyy yritysten kyky omaksua muilta markkinatoimijoilta, organisaatioilta ja instituutioilta täydentävää osaamista.

Innovointi-investoinnit ovat selkeästi koheesiopolitiikan ensisijainen tavoite koko unionissa. Niiden osarahoitus olisi asetettava etusijalle alueilla, joita tuetaan uudessa alueellisen kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteessa ja joilla rajalliset määrärahat on keskitettävä siten, että saavutetaan kriittinen massa ja vipuvaikutus.

Päätavoitteeksi olisi asetettava sellaisen liiketoimintaympäristön luominen, jossa edistetään uuden osaamisen tuotantoa, levittämistä ja käyttöä yrityksissä. Jotta voidaan luoda tehokkaita alueellisia innovointijärjestelmiä, talouselämän, yhteiskunnan ja politiikan toimijoiden on saatava käyttöönsä maailman teknologian ja liiketoiminnan huippuosajaat kansallisen tai paikallisen tason ulkopuolella. Tässä olisi pyrittävä yhteistyöhön myös CIP-ohjelmassa rahoitettavien innovaatiokeskusten ja eurotietokeskusten, varsinkin kansainvälisen teknologian ja tietojenvaihdon alalla.

Uusia yrityksiä ja etenkin TTK-toimintaan liittyviä yrityksiä on tuettava, jotta tutkimuslaitosten kanssa voidaan kehittää kumppanuuksia pitkän aikavälin näkemyksen ja

selkeän markkinasuuntautuneisuuden pohjalta. Koheesiopolitiikalla olisi pyrittävä korjaamaan markkinahäiriö, joka haittaa innovointia ja yrittäjyyttä. Toimissa olisi yritettävä hyödyntää nykyisiä toimintavaroja, jotta voidaan käyttää alueellista TTK-potentiaalia sekä edistää verkottumista ja teknologiayhteistyötä alueiden sisällä ja niiden välillä.

Viranomaisten olisi varmistettava, että tutkimuslaitokset, yksityinen sektori ja julkinen sektori hyödyntävät täysin mahdollista synergiaa.

Menetelmien osalta talouskehitysstrategioita varten voisi olla hyvä kerätä tietoa nykyisestä innovointitoiminnasta asianomaisilla alueilla, kuten yksityisestä patentoinnista tai nykyisten innovointirypäiden, myös sekä yksityisiä että julkisia tutkimuslaitoksia sisältävien rypäiden, luonteesta, laajuudesta ja kehittämispotentiaalista. Myös yhteisön innovaatiotutkimuksista ja Euroopan innovaatiotulostaulusta on apua.

Toiminnan suuntaviivat tässä ryhmässä ovat seuraavat:

Parannetaan alueellisen TTK-innovoinnin ja koulutuksen tarjontaa ja saatavuutta yrityksissä, erityisesti pk-yrityksissä, esimerkiksi perustamalla **osaamisvarantoja**, kokoamalla huipputeknologian pk-yrityksiä tutkimuslaitosten ja teknologiakeskusten ympärille tai kehittämällä ja luomalla alueellisia **rypäitä** suurten yritysten ympärille.

Tarjotaan **yritystukipalveluja**, jotta yritykset ja erityisesti pk-yritykset voivat lisätä kilpailukykyään ja kansainvälistyä, varsinkin hyödyntämällä sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Yrityspalveluissa olisi asetettava etusijalle synergian hyödyntäminen (esimerkiksi teknologian siirto, teknologiakeskukset, tieto- ja viestintätekniikkakeskukset, yrityshautomot ja vastaavat palvelut, yhteistyö rypäiden kanssa) sekä annettava perinteistä tukea liikkeenjohdossa, markkinoinnissa, teknisessä tuessa, työhönotossa sekä muissa asiantuntija- ja liikepalveluissa.

Hyödynnetään täysin Euroopan vahvuuksia **ympäristöinnovaatioiden** alalla. Ympäristöinnovaatioita olisi edistettävä, ja samalla olisi parannettava pk-yritysten käytäntöjä ottamalla käyttöön ympäristöjärjestelmiä. Jos EU:n yritykset panostavat nyt tähän alaan, ne ovat lähitulevaisuudessa vahvoilla, kun muutkin alueet ymmärtävät tällaisen teknologian tarpeen. Tällä alalla on selkeä yhteys kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmaan.

Edistetään **yrittäjyyttä**, helpotetaan **uusien yritysten perustamista ja kehittämistä** sekä edistetään tutkimuslaitosten tai yritysten perustamien ns. spin out- ja spin off -yrityksiä erilaisin välinein (esimerkiksi lisäämällä tietoisuutta, prototyypihankkeissa, tutoroinnin avulla sekä antamalla liikkeenjohto- ja teknologiatukea yrittäjiksi haluaville).

On tärkeää varmistaa, että yritykset, myös pk-yritykset, voivat hyödyntää tutkimustuloksia kaupallisesti.

Joko yksityisen sektorin tai julkisen ja yksityisen sektorin yhteisten organisaatioiden olisi hyvä tarjota yrityspalvelut. Niiden olisi oltava laadukkaita ja helposti saatavilla sekä vastattava pk-yritysten tarpeita. Palvelujen laatu olisi määritettävä ja sitä olisi seurattava, ja palvelut olisi yhtenäistettävä tarjoajien välillä esimerkiksi perustamalla julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia sekä keskitettyjä palvelupisteitä.

Hallintomenettelyt ovat usein turhan monimutkaisia. Tiedotusta ja alkuvaiheen tukea olisi annettava keskitettyjen palvelupisteiden verkostossa, joka muodostaisi rajapinnan julkisen

sektorin ja avustuksen hakijan välillä; tämä sisältää erilaiset koheesiopolitiikassa osarahoitettavat toimet. Tarjoajilla olisi oltava päätösvaltaa kaikkeen valtiontukeen – kansallisesta tai alueellisesta tehtävänjaosta riippumatta – sekä säännöllisesti seurattavia tavoitteita oman toimintansa tehokkuudelle.

Mahdollisuuksien mukaan olisi annettava räätälöityä tukea tietyille yritysryhmille (kuten uusille yrityksille tai äskettäin toimipaikkaa vaihtaneille yrityksille) tai yrittäjille (kuten nuorille, naisille, ikääntyville työntekijöille tai etnisiin vähemmistöihin kuuluville). Yrittäjyyskoulutusta olisi edistettävä myös oppilaitoksissa.

4.2.3. Edistetään tietoyhteiskuntaa kaikille

Tieto- ja viestintätekniikan leviäminen koko unionin taloudessa antaa merkittävän kimmokkeen sekä tuottavuuden että alueiden kilpailukyvyn parantamiseen. Tieto- ja viestintätekniikan leviäminen edistää myös tuotantotapojen uudistamista sekä uusien yrityspalvelujen ja yksityisten palvelujen syntymistä. Tehokkailla julkisilla palveluilla – erityisesti sähköisillä viranomaispalveluilla ja sähköisillä terveyspalveluilla – voidaan merkittävästi edistää talouskasvua ja luoda uusia palveluja. Teknologian leviäminen voi edistää aluekehitystä suosimalla tieto- ja viestintätekniikan osaamisvarantojen luomista ja kasvua sekä kehittämällä kytkettävyyttä ja verkottumista yritysten ja etenkin pk-yritysten keskuudessa. Olisi kannustettava tuotteiden ja palvelujen kehittämistä, jotta voidaan helpottaa ja edistää yksityisiä investointeja tieto- ja viestintätekniikkaan sekä taata kilpailu tällä alalla.

Poliittisilla toimenpiteillä olisi siten keskityttävä parantamaan pk-yritysten innovoinnin tukipalveluja, jotta voidaan etenkin lisätä teknologian siirtoa tutkimuslaitosten ja yritysten välillä. Koheesiopolitiikan avulla olisi myös kehitettävä tietoon perustuvassa taloudessa tarvittavia taitoja ja sisältöä tarjoamalla sovelluksia ja palveluja (kuten sähköiset viranomaispalvelut, sähköinen kaupankäynti, verkko-opiskelu ja sähköiset terveyspalvelut), joista saadaan kiinnostavia vaihtoehtoja muille, usein kalliimmille palvelumalleille. Tämä on tärkeää etenkin syrjäisillä ja harvaan asutuilla alueilla. On selvää, että tuotteiden ja sisältöpohjaisten palvelujen käyttö ja kehittäminen on mahdollista vain, jos siihen on olemassa laajakaistapalveluja tukeva infrastruktuuri. Siksi on tärkeää, että koko unionissa on saatavilla kohtuuhintaan asianmukainen laajakaistaviestinnän infrastruktuuri.

Tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuri-investoinneissa olisi yleisesti otettava huomioon teknologian nopea kehitys, teknologian neutraaliuden periaatteiden kunnioittaminen ja vapaa pääsy markkinoille. On noudatettava kilpailusääntöjä ja pantava täytäntöön sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmä.

Toimien on perustuttava nykyiseen talouden rakenteeseen liittyviin tapauskohtaisten indikaattoreihin (mukaan luettuina teollisuuden erikoistuminen, talouskehityksen aste, tieto- ja viestintätekniikoiden kytkettävyyden laatu sekä mahdollinen synergia alueellisten taloudellisen toiminnan varantojen välillä). Alueellisia tarpeita yksilöitäessä olisi otettava huomioon unionin nykyiset aloitteet tieto- ja viestintätekniikoiden tukemiseksi, erityisesti i2010 – kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta¹⁸.

Tieto- ja viestintätekniikoita tarvitaan talouden ja yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, joten jäsenvaltioiden ja alueiden on kehitettävä yhteensopivia tietoyhteiskuntastrategioita, joissa

¹⁸ KOM(2005) 229.

varmistetaan johdonmukaisuus ja yhdentyminen toimialojen välillä tasapainottamalla tarjonta ja kysyntä paikallisten vaatimusten mukaan, sidosryhmien osallistuminen sekä vahva poliittinen tuki.

Toiminnan suuntaviivat ovat seuraavat:

Varmistetaan tieto- ja viestintätekniikoiden omaksuminen yrityksissä ja kotitalouksissa sekä edistetään niiden kehitystä tukemalla tasapainoisesti tällaisten **tuotteiden ja niin julkisten kuin yksityistenkin palvelujen** tarjontaa ja kysyntää sekä lisäämällä investointeja inhimilliseen pääomaan. Toimilla olisi parannettava tuottavuutta, edistettävä avointa ja kilpailukykyistä digitaalitaloutta ja osallisuutta edistävää yhteiskuntaa (esimerkiksi parantamalla saavutettavuutta vammaisten ja ikääntyvien kohdalla) ja lisättävä näin kasvua ja työllisyyttä.

Varmistetaan **tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuurin saatavuus**, jos markkinoilla ei pystytä siihen kohtuuhintaan ja riittävässä määrin tarvittavien palvelujen tukemiseksi, etenkin syrjäisillä alueilla ja maaseudulla sekä uusissa jäsenvaltioissa.

4.2.4. Parannetaan rahoituksen saatavuutta

Toinen keskeinen osatekijä osaamisen ja innovoinnin edistämisessä on rahoituksen saatavuuden helpottaminen. Jotta voidaan edistää kasvua ja työpaikkojen luomista, investoinnit tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen ja tuotantoon on tehtävä yrittäjille ja yrityksille yhä kannattavammiksi sen sijaan, että ne keskittyisivät vaikkapa oman edun tavoitteluun.

Rahoitusta on tältä osin usein vaikea saada, joten tämä muodostaa esteen kasvuille ja työpaikkojen luomiselle. On tärkeää parantaa sekä TTK-toimintaan että uusiin yrityksiin tarvittavan pääoman saatavuutta. On kehitettävä innovoinnin riskipääomamarkkinoita ja parannettava lainsäädäntöä yrittäjyyden helpottamiseksi.

Tällaisia ohjelmia voitaisiin toteuttaa tiiviissä yhteistyössä Euroopan investointirahaston (EIR) kanssa, jotta määrärahoja saataisiin sellaisille alueille, joilla markkinahäiriöt haittaavat yrittäjyyttä TTK-toiminnan suurten riskien takia. Julkisen tuen vaikutus yritysten perustamiseen on myös otettava asiaankuuluvasti huomioon, jotta voidaan estää yksityisten investointien syrjäytyminen ja kilpailua haittaavat toimenpiteet.

Yksityisellä omalla pääomalla ja riskipääomalla sekä varojen suuntaamisella innovatiivisiin uusiin yrityksiin olisi oltava keskeinen asema yrittäjyyden, innovoinnin ja työpaikkojen luomisen vetureina; julkisen sektorin instituutioiden ei usein kannata harjoittaa riskinottoa. Ensisijaisesti olisi luotava tai laajennettava erikoistuneita riskipääoman ja pankkitakausten tarjoajia, jos markkinat eivät toimi. Ne ovat yleensä tehokkaita, jos ne tarjoavat yhdenmukaisen tukipaketin, alkaen yrityksen perustamisesta tai laajentamisesta edeltävästä koulutuksesta.

Näiden periaatteiden mukaisesti toiminnan suuntaviivat ovat seuraavat:

Tuetaan **muita välineitä kuin avustuksia**, kuten lainoja, vakuudellista velkarahoitusta pääomalainoihin, vaihdettavia välineitä (välirahoitusta) ja riskipääomaa (kuten alkupääomaa ja muuta riskipääomaa). Avustuksilla olisi rakennettava ja ylläpidettävä infrastruktuureja, jotka helpottavat rahoituksen saamista (kuten teknologian siirtokeskuksia, yrityshautomoja, ns. bisnesenkelien verkostoja ja investointivalmiuksia kehittäviä ohjelmia). Myös takauksia ja

keskinäisiä takauksia olisi tuettava, jotta voidaan etenkin helpottaa pk-yritysten pienluottojen saantia. EIP ja EIR voivat antaa arvokasta apua.

Pyritään tavoittamaan **erityisryhmiä**, kuten nuoria yrittäjiä tai naisyrittäjiä tai heikossa asemassa olevien ryhmien, kuten etnisten vähemmistöjen, edustajia.

On erityisen tärkeää tehdä tiivistä yhteistyötä EIR:n kanssa sen monivuotisen asiantuntemuksen vuoksi, jotta pk-yritykset saavat tarvitsemansa tuen, sekä kehittää samalla Euroopan riskipääomamarkkinoita.

4.3. SUUNTAVIIVA: Lisää ja parempia työpaikkoja

Lissabonin strategiaa elvyttäessään Eurooppa-neuvosto kannatti suuntaviivojen kokonaisuutta, johon kootaan talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja Euroopan työllisyysstrategian suuntaviivat¹⁹, siten, että siinä yhdentyvät makro- ja mikrotalouspolitiikat sekä työllisyyspolitiikat kasvun ja työllisyyden edistämiseksi. Ehdotetun rahastoasetuksen mukaisesti²⁰ työllisyyden ja inhimillisten voimavarojen osalta yhteisön koheesipolitiikan strategisten suuntaviivojen ensisijaiset tavoitteet ovat samat kuin Euroopan työllisyysstrategiassa.²¹ Lisäksi EU:n työllisyyttä koskevissa suosituksissa korostetaan maakohtaisia haasteita ja painopistealueita.

Pyrkimys täystyöllisyyteen ja tuottavuuden parantamiseen edellyttää monenlaisia toimia, kuten edellä jo käsiteltyjä toimia. Investoinnit infrastruktuuriin, liiketoiminnan kehittämiseen ja tutkimukseen parantavat työllistymismahdollisuuksia, lyhyellä aikavälillä välittömien vaikutustensa takia ja pitkällä aikavälillä vaikuttaessaan myönteisesti kilpailukykyyn. Inhimillistä pääomaa on edelleen kehitettävä ja lisättävä, jotta näillä investoinneilla on mahdollisimman suuri työllistävä vaikutus.

Inhimillisen pääoman kehittämisen osalta työllisyyden suuntaviivoissa korostetaan jäsenvaltioiden politiikan kolmea toiminnan painopistealuetta:

- useampien ihmisten houkuttelevaaminen työelämään ja pitäminen työelämässä sekä sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistaminen
- työntekijöiden ja yritysten mukautumiskyvyn kehittäminen ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen
- lisäsijoittaminen inhimilliseen pääomaan parantamalla koulutusta ja taitoja.

Näiden painopistealueiden mukaisesti olisi kiinnitettävä huomiota julkishallintoa tehostaviin investointeihin sekä koulutus- ja terveydenhuoltoinfrastruktuureihin.

Koheesipolitiikassa olisi keskityttävä Euroopan työllisyysstrategian erityishaasteisiin kussakin jäsenvaltiossa tukemalla toimia lähentymistavoitteessa sekä alueellisen kilpailukykyyn ja työllisyyden tavoitteessa. Ensiksi mainitussa tavoitteessa on enemmän

¹⁹ Perustamissopimuksen 99 artikla talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen osalta ja 128 artikla työllisyyden suuntaviivojen osalta.

²⁰ Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä, 23 artikla.

²¹ KOM(2005) 141, 12.4.2005.

tukikelpoisia toimia ja määrärahoja. Jälkimmäisessä tavoitteessa EU:n määrärahat on kohdennettava tarkasti, jotta vaikutus on tuntuva.

Työllisyyden ja inhimillisten voimavarojen kehittämisen ohjelmissa olisi otettava huomioon maakohtaiset haasteet ja painopistealueet, kuten työllisyyttä koskevissa suosituksissa korostettiin, ja niitä voidaan hallinnoida kansallisella tai alueellisella tasolla. Alueellisten erojen vähentämiseksi kansallisissa ohjelmissa olisi oltava alueellinen ulottuvuus, ellei alueellisia erityisohjelmia ole olemassa.

4.3.1. Houkutellaan useampia ihmisiä työelämään ja pidetään heidät työelämässä sekä nykyaikaistetaan sosiaaliturvajärjestelmiä

On laajennettava taloudellisen toiminnan perustaa, nostettava työllisyysastetta ja vähennettävä työttömyyttä, jotta voidaan ylläpitää talouskasvua, kehittää sosiaalista osallisuutta edistävää yhteiskuntaa ja torjua köyhyyttä. Työvoimaosuuden nostaminen on erittäin tärkeää siksin, että työikäisen väestön ennustetaan vähenevän. Jäsenvaltioille asetetaan työllisyyden suuntaviivoissa seuraavat tavoitteet:

Pannaan täytäntöön täystyöllisyyteen, työn laadun ja tuottavuuden parantamiseen sekä sosiaalisen ja alueellisen koheesion lujittamiseen tähtääviä työllisyyspolitiikkoja.

Edistetään elämänvaiheajatteluun perustuvaa työtä.

Varmistetaan osallisuutta edistävät työmarkkinat, lisätään työn houkuttelevuutta ja tehdään työ kannattavaksi työnhakijoille, mukaan luettuina muita heikommassa asemassa olevat ryhmät, ja työvoimaan kuulumattomille henkilöille.

Varmistetaan työmarkkinoiden tarpeiden yhteensopivuus.

Toimia varten on ensin selvitettävä tarpeet, esimerkiksi käyttämällä sopivia kansallisia ja/tai alueellisia indikaattoreita, kuten työttömyysastetta, työvoimaosuutta, pitkäaikaistyöttömyysastetta, köyhyysriskiastetta ja tulotasoa.

Tehokkaat työmarkkinalaitokset, varsinkin työnvälityspalvelut, jotka pystyvät reagoimaan talouden ja yhteiskunnan nopeaan rakennemuutokseen sekä väestön ikääntymiseen, ovat välttämättömiä tarjottaessa palveluja työnhakijoille, työttömille ja muita heikommassa asemassa oleville ryhmille, ja niitä voitaisiin tukea rakennerahastoista. Näillä laitoksilla on keskeinen asema aktiivisen työmarkkinapolitiikan täytäntöönpanossa ja yksilöllisten palvelujen tarjoamisessa, jotta voidaan edistää ammatillista ja maantieteellistä liikkuvuutta sekä sovittaa yhteen työvoiman tarjonta ja kysyntä, myös paikallisella tasolla. Näin voidaan ennakoida työvoimapulaa ja työvoimakapeikkoja työmarkkinoilla sekä ammatti- ja taitovaatimuksia. Samalla edistetään taloudellisista syistä tapahtuvan maahanmuuton myönteistä hallintaa. Palvelujen vaivaton saatavuus ja avoimuus ovat olennaisia. EURES-verkostolla on keskeinen tehtävä ammatillisen ja maantieteellisen liikkuvuuden lisäämisessä paitsi Euroopan tasolla myös kansallisesti.

Etusijalle olisi asetettava sellaisten aktiivisten ja ehkäisevien työvoimapolitiittisten toimenpiteiden lujittaminen, joilla poistetaan työmarkkinoille pääsyn tai siellä pysymisen esteitä sekä edistetään työnhakijoiden, työttömien ja työvoimaan kuulumattomien henkilöiden, ikääntyvien työntekijöiden ja työttömyysuhan alaisten henkilöiden liikkuvuutta. Toimissa olisi painotettava yksilöllisiä palveluja, kuten työnhakuneuvontaa, koulutusta ja

työharjoittelua. Itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yritysten perustamisen, tieto- ja viestintätekniikkataitojen sekä digitaalisen lukutaidon tarjoamia mahdollisuuksia olisi hyödynnettävä täysimääräisesti. Seuraaviin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota:

- Pannaan täytäntöön **eurooppalainen nuorisosopimus** edistämällä nuorten työllistymistä ja helpottamalla siirtymistä opiskelusta työelämään, esimerkiksi uraneuvonnan, opintojen loppuvaiheessa annettavan tuen, asianmukaisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen avulla.
- Toteutetaan erityistoimia, joilla nostetaan **naisten työvoimaosuutta**, vähennetään ammatillista eriytymistä ja puututaan sukupuolten väliseen palkkakuiluun ja sukupuolistereotypioihin sekä edistetään perhe-elämän entistä paremmin huomioivaa työympäristöä, samoin kuin työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista. On tärkeää parantaa lasten ja huollettavien hoitopalvelujen saatavuutta sekä edistää sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista politiikoissa ja toimenpiteissä, tietoisuuden lisäämistä ja vuoropuhelua sidosryhmien välillä.
- Toteutetaan erityistoimia, joilla lujitetaan **maahanmuuttajien pääsyä** työmarkkinoille sekä helpotetaan heidän kotoutumistaan koulutuksen ja ulkomailla saatujen pätevyyksien kelpuutuksen, yksilöllisen ohjauksen ja kielikoulutuksen avulla, tukemalla yrittäjyyttä ja tietoisuutta oikeuksista ja velvollisuuksista työnantajien ja siirtotyöläisten keskuudessa sekä lujittamalla syrjintäkieltosääntöjen noudattamista.

Etusijalle olisi asetettava myös osallisuutta edistävien työmarkkinoiden turvaaminen muita heikommassa asemassa tai syrjäytymisvaarassa oleville henkilöille, kuten varhain koulunkäynnin päättävillä, pitkäaikaistyöttömille, vähemmistöille ja vammaisille. Tämä edellyttää entistäkin laajempaa tukea integroitumisväylien luomiseksi ja syrjinnän torjumiseksi. Olisi pyrittävä seuraaviin tavoitteisiin:

- Parannetaan työllistettävyyttä tehostamalla osallistumista ammatilliseen koulutukseen, kuntoutusta ja asianmukaisia kannustimia sekä työjärjestelyjä, samoin kuin tarvittavia sosiaalisia tuki- ja hoitopalveluja, esimerkiksi osuus- ja yhteisötaloutta kehittämällä.
- Torjutaan syrjintää ja edistetään monimuotoisuuden hyväksymistä työpaikalla toteuttamalla koulutus- ja valistuskampanjoja, joihin paikalliset yhteisöt ja yritykset osallistuvat täysimääräisesti.

4.3.2. Kehitetään työntekijöiden ja yritysten mukautumiskykyä ja lisätään työmarkkinoiden joustavuutta

Kun otetaan huomioon globaalistumisen aiheuttamat lisääntyvät paineet, kuten äkilliset ja odottamattomat kaupan häiriöt, sekä uusien tekniikoiden jatkuva käyttöönotto, Euroopan on parannettava kykyään ennakoida ja käynnistää taloudellisia ja sosiaalisia muutoksia ja sopeutua niihin. Jäsenvaltioille asetetaan työllisyyden suuntaviivoissa seuraavat tavoitteet:

Edistetään joustavuutta ja työsuhteturvaa sekä vähennetään työmarkkinoiden segmentoitumista siten, että työmarkkinaosapuolten tehtävä otetaan asiaankuuluvasti huomioon.

Varmistetaan työllisyyttä tukevat työvoimakustannukset ja palkanmuodostusmekanismit.

Etusijalle olisi asetettava toimet, joilla edistetään inhimillisiin voimavaroihin tehtäviä yritysten, erityisesti pk-yritysten, ja työntekijöiden investointeja, toteuttamalla elinikäisen oppimisen strategioita ja järjestelmiä, joissa työntekijöille, etenkin vähän koulutetuille ja ikääntyville työntekijöille, annetaan tietoon perustuvaan talouteen sopeutumisessa ja työelämässä pysymisessä tarvittavat taidot. Seuraaviin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota:

- Kehitetään elinikäisen oppimisen strategioita ja järjestelmiä, kuten alueellisten ja alakohtaisten rahastojen kaltaisia mekanismeja, joilla lisätään yritysinvestointeja ja työntekijöiden osallistumista koulutukseen.
- Pannaan täytäntöön tällaisia strategioita rahoittamalla hankkeita ja koulutustoimia. Etusijalle olisi asetettava pk-yritykset vaikkapa siten, että helpotetaan ulkoisten osaamis- ja koulutusratkaisujen saatavuutta – tieto- ja viestintätekniikkataitoja sekä johtamistaitoja painottaen – sekä lisätään vähän koulutettujen ja ikääntyvien työntekijöiden osallistumista koulutukseen ja uudelleen koulutukseen.

On erityisen tärkeää parantaa talouden rakennemuutoksen ennakointia ja myönteistä hallintaa, varsinkin kaupan vapauttamiseen liittyvien muutosten vuoksi. Olisi luotava seurantajärjestelmiä, joissa työmarkkinaosapuolet, yritykset ja paikalliset yhteisöt ovat mukana, tarkasteltava sosioekonomisia muutoksia kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä arvioitava talouselämän ja työmarkkinoiden tulevia suuntauksia. On tuettava ohjelmia, joilla pyritään nykyaikaistamaan työmarkkinoita ja ennakoimaan asteittaisia muutoksia koko unionissa maatalouden, tekstiiliteollisuuden ja autoteollisuuden kaltaisilla toimialoilla, samoin kuin aktiivisia toimenpiteitä alueiden taloudellisen hyvinvoinnin lujittamiseksi. Työntekijöitä varten tarvitaan myös erityisiä työnvälitys-, koulutus- ja tukipalveluja yritysten ja toimialojen rakennemuutoksen yhteydessä, kuten nopean toiminnan järjestelmiä joukkoyritysten varalta.

Lisäksi olisi kehitettävä innovatiivisia ja sopeutumiskykyisiä työn organisointitapoja sekä tiedotettava niistä, jotta voidaan hyödyntää uusia tekniikoita, kuten etätyötä, parantaa työterveyttä ja -turvallisuutta, nostaa tuottavuutta sekä edistää työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Tältä osin voidaan myös lisätä tietoisuutta yrityksen yhteiskuntavastuusta sekä siitä, miten pimeä työ muunnetaan säännölliseksi työsuhteeksi.

4.3.3. Sijoitetaan lisää inhimilliseen pääomaan parantamalla koulutusta ja taitoja

Euroopassa on lisättävä inhimilliseen pääomaan kohdistuvia investointeja. Liian monien työmarkkinoille pääsy estyy tai he eivät pysy työmarkkinoilla, koska heillä ei ole riittävästi taitoja tai taidot eivät vastaa kysyntää. Kaikkien ikäryhmien työhönpääsyn edistämiseksi sekä tuottavuuden ja työn laadun parantamiseksi on lisättävä inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja sekä kehitettävä ja pantava täytäntöön tehokkaita kansallisia elinikäisen oppimisen strategioita yksilöiden, yritysten, talouden ja yhteiskunnan hyväksi. Jäsenvaltioille asetetaan työllisyyden suuntaviivoissa seuraavat tavoitteet:

Laajennetaan ja parannetaan inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja.

Mukautetaan koulutusjärjestelmiä uusiin pätevyysvaatimuksiin.

Työmarkkinakoulutuksen uudistukset, joilla houkutellaan yhä useampia ihmisiä työelämään sekä lisätään työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyä, on yhdistettävä koulutusjärjestelmien uudistuksiin, ja tässä on tarvittaessa käytettävä yhteisiä eurooppalaisia

puitteita ja periaatteita. Rakennerahastoissa on aiempina ohjelmakausina investoitu huomattavasti koulutusjärjestelmiin. Tulevana ohjelmakautena on lujitettava inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja keskittymällä Lissabonin tavoitteisiin kasvua ja työllisyyttä koskevien yhdennettyjen suuntaviivojen mukaisesti. Olisi otettava huomioon seuraavat yleiset painopistealueet:

- Laajennetaan ja parannetaan inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja, esimerkiksi kehittämällä asianmukaisia kannustimia ja kustannusten jakamista koskevia järjestelyjä yrityksille, viranomaisille ja yksilöille.
- Tuetaan johdonmukaisia ja kattavia elinikäisen oppimisen strategioita, joissa kiinnitetään erityistä huomiota tietoon perustuvan talouden taitotarpeisiin, sekä kumppanuuksien perustamista alueiden ja kaupunkien välillä koulutuksen alalla, jotta voidaan edistää kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien tarpeisiin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Tuetaan koulutusjärjestelmien uudistusten kehittämistä ja käyttöönottoa, tarvittaessa yhteisiä eurooppalaisia puitteita ja periaatteita käyttäen.
- Vahvistetaan yliopistojen, tutkimus- ja teknologiakeskusten sekä yritysten välisiä yhteyksiä etenkin verkottumisen ja yhteisten toimien kautta.

Lähentymistavoitteessa monella jäsenvaltiolla ja alueella on koulutukseen liittyviä suuria haasteita. Määrärahoja olisi käytettävä myös uudistusten täytäntöönpanoon, jossa olisi otettava huomioon seuraavat erityiset painopistealueet:

- Varmistetaan houkuttelevan, kaikkien saatavilla olevan ja laadukkaan koulutuksen riittävä tarjonta kaikilla tasoilla, mukaan luettuina joustavat oppimisväylät, vähennetään merkittävästi koulunkäynnin varhaista lopettamista ja nostetaan keskiasteen koulutuksen suoritusastetta.
- Tuetaan korkeakoulutuksen nykyaikaistamista sekä inhimillisen tutkimus- ja innovointipotentiaalin kehittämistä edistämällä jatko-opintoja ja tutkijoiden jatkokoulutusta sekä houkuttelemalla yhä useampia nuoria tieteellisiin ja teknisiin opintoihin.
- Edistetään ammatillisen koulutuksen, mukaan luettuina oppisopimuskoulutus ja yrittäjäyyskoulutus, laatua ja houkuttelevuutta.
- Parannetaan tarvittaessa liikkuvuutta alueellisella, kansallisella tai kansainvälisellä tasolla sekä edistetään järjestelmiä, joissa tuetaan tutkintojen avoimuutta ja niiden tunnustamista sekä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen huomioon ottamista.
- Investoidaan koulutusinfrastruktuuriin, kuten tieto- ja viestintätekniikoihin, kun tällaisia investointeja tarvitaan uudistuksen täytäntöönpanossa ja/tai kun niillä voidaan merkittävästi parantaa koulutusjärjestelmän laatua ja tehokkuutta.

4.3.4. Hallinnolliset valmiudet

Rahastoilla on aiempina ohjelmakausina teknisen avun kautta vahvistettu asetusten täytäntöönpanoon liittyviä jäsenvaltioiden ja hallintoviranomaisten hallinnointivalmiuksia. Sama koskee ohjelmakautta 2007–2013.

Paitsi rahastojen hallinnoinnissa, julkishallintojen ja julkisten palvelujen tehokkaat hallinnolliset valmiudet – älykäs hallinto – ovat oleellinen vaatimus talouskasvussa ja työllisyydessä. Uudistetun Lissabonin strategian mukaan on parannettava lainsäädännön ja politiikan suunnittelua ja toteutusta, jotta voidaan luoda edellytykset talouskasvulle ja työpaikkojen luomiselle, joten rahastoista tuetaan hallinnollisten ja julkisten palvelujen inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja kaikilla aluetasoilla.

Lähentymistavoitteessa tuettavien maiden ja alueiden osalta työn tuottavuuden ja laadun parantaminen julkisella sektorilla – erityisesti taloutta, työllisyyttä, yhteiskuntaa, koulutusta, terveydenhuoltoa, ympäristöä ja lainsäädäntöä koskevissa kysymyksissä – on olennaista, jotta voidaan toteuttaa ja nopeuttaa uudistuksia, parantaa tuottavuutta ja kasvua koko taloudessa sekä edistää sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja kestäväää kehitystä. Rakennerahastoilla voidaan merkittävästi tukea tehokasta politiikan suunnittelua ja täytäntöönpanoa, jossa ovat mukana eri alojen kaikki tärkeät sidosryhmät.

Jäsenvaltioita kehoitetaan siten lähentymistavoitteessa kehittämään julkishallintoja ja julkisia palveluja kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Tämän alan toimissa olisi otettava huomioon kunkin jäsenvaltion erityistilanne. Jäsenvaltioita kehoitetaan keskittämisperiaatteen mukaisesti toteuttamaan kattava arviointi, jossa selvitetään ne toimintatavat, joilla hallinnollisia valmiuksia on eniten tuettava. Investoinnit olisi keskitettävä niihin toiminta-aloihin, joilla on eniten sosioekonomisen kehityksen esteitä, sekä hallintouudistusten keskeisiin osiin.

Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tarve lisätä julkishallintojen tehokkuutta ja avoimuutta sekä nykyaikaistaa julkisia palveluja otetaan riittävästi huomioon. Niiden olisi erityisesti muistettava seuraavat tavoitteet:

Tuetaan hyvää politiikan ja ohjelmien suunnittelua, seuranta, arviointia ja vaikutusten arviointia tutkimusten, tilastojen, asiantuntemuksen ja ennakkoinnin avulla sekä monialaista yhteensovittamista ja vuoropuhelua julkisten ja yksityisten elinten välillä.

Tehostetaan valmiuksien lisäämistä politiikan ja ohjelmien toteutuksessa, kuten lainsäädännön aukottomuudessa rikosten osalta ja sen valvonnassa, etenkin koulutustarpeiden kartoituksen, urakehityksen tarkastelun, arvioinnin, yhteiskuntavastuuta koskevien menettelyjen, avoimen hallinnon periaatteiden noudattamisen, johto- ja henkilöstökoulutuksen sekä avainyksiköille, tarkastuslaitoksille ja sosioekonomisille toimijoille annettavan erityistuen kautta.

4.3.5. *Pidetään työvoima terveenä*

Kun otetaan huomioon EU:n väestörakenne, väestön ikääntyminen ja työvoiman todennäköinen hupeneminen, unionin on toteutettava toimia, jotta työntekijät pysyisivät entistä kauemmin terveisinä työelämässä. Terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisemiseen tehtävien investointien avulla mahdollisimman moni työntekijä voi osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan, ja näin säilytetään heidän taloudellinen panoksensa ja alennetaan huoltosuhdetta. Tämä vaikuttaa välittömästi tuottavuuteen ja kilpailukykyyn.

Euroopan alueiden välillä on merkittäviä eroja terveydentilassa ja terveydenhuollon saatavuudessa. Koheesiopolitiikalla on siksi edistettävä terveydenhuoltopalveluja, jotta työntekijät pysyisivät entistä kauemmin terveisinä. Parantamalla terveyttä ja toteuttamalla ehkäiseviä toimia yhteisön tasolla voidaan merkittävästi vähentää terveyden epätasa-arvoa.

Hyvä terveys nostaa työvoimaosuutta, pidentää työelämää, parantaa tuottavuutta sekä alentaa terveydenhuolto- ja sosiaalikustannuksia.

Koheesiopolitiikassa on etenkin kehityksessä jälkeen jääneillä alueilla parannettava pitkäaikaishoitoa ja investoitava terveysinfrastruktuurin parannuksiin varsinkin, jos niiden puuttuminen kokonaan tai puutteellinen kehitys on merkittävä este talouskehitykselle. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että terveydenhuoltojärjestelmiä tehostetaan investoimalla tieto- ja viestintätekniikkaan, osaamiseen ja innovointiin. Jäsenvaltioita kehoitetaan erityisesti kiinnittämään huomiota seuraaviin tavoitteisiin:

Ehkäistään terveysriskejä yleisillä terveysvalistuskampanjoilla ja turvaamalla osaamisen ja teknologian siirto, sekä varmistetaan, että terveyspalveluissa on tarvittavat taidot, tuotteet ja välineet riskien ehkäisemiseksi ja niiden mahdollisten haittojen minimoimiseksi.

Korjataan terveysinfrastruktuurin puutteet ja edistetään tehokkaita palveluja, kun niillä on vaikutusta lähentymistavoitteessa tuettavien alueiden talouskehitykseen. Näitä toimia varten on arvioitava perusteellisesti palvelujen optimaalinen taso ja sopiva teknologia, kuten etälääketiede ja sähköisten terveyspalvelujen mahdolliset kustannussäästöt.

5. KOHEESIOPOLITIIKAN ALUEELLINEN ULOTTUVUUS

Yksi koheesiopolitiikalle ominaisista seikoista – alakohtaisista politiikoista poiketen – on sen kyky mukautua maantieteellisten haasteiden ja mahdollisuuksien erityisiin tarpeisiin ja piirteisiin. Kun jäsenvaltiot ja alueet kehittävät ohjelmiaan ja keskittävät voimavaroja edeltävissä luvuissa kuvattuihin ensisijaisiin tavoitteisiin, niiden olisi kiinnitettävä huomiota näihin erityistarpeisiin, jottei epätasainen aluekehitys heikennä kasvupotentiaalia.

Alueellinen ulottuvuus on erityisen tärkeä kaupunkialueilla ja maaseudulla. Koheesiopolitiikalla voidaan myös olennaisesti parantaa rajat ylittävien alueiden sekä muista haitoista saaristoasemansa, syrjäisyytensä (esimerkiksi syrjäisimmät tai arktiset alueet), harvan asutuksensa tai vuoristoisuutensa takia kärsivien alueiden tilannetta parantamalla varsinkin yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen saavutettavuutta, tukemalla taloudellista toimintaa sekä edistämällä talouden monipuolistumista niiden omien valmiuksien ja luonnonvarojen mukaan.

Alueellisen yhteenkuuluvuuden käsite on taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden käsitettä laajempi, sillä sen tavoitteena on tasapainottaa kehitystä, rakentaa kestäviä yhteisöjä kaupunkialueille ja maaseudulle sekä lisätä johdonmukaisuutta alueellisesti vaikuttavien muiden alakohtaisten politiikkojen kanssa. Tämä sisältää alueellisen yhdentymisen parantamisen sekä yhteistyön edistämisen alueiden välillä ja niiden sisällä.

Alueellisen yhteenkuuluvuuden parantamisessa on kyse paitsi menetelmästä – on esimerkiksi selvitettävä, tarvitaanko monialaista vai yhdennettyä lähestymistapaa – myös maantieteellisistä erityisoloista johtuvien erityisongelmien tiedostamisesta. Onnistuminen alueellisen yhteenkuuluvuuden alalla edellyttää siten kattavaa strategiaa, jossa luodaan puitteet erityisiä tavoitteita ja toimia varten.

5.1. Kaupunkien vaikutus kasvuun ja työllisyyteen

Kaupunkialueilla olisi parannettava kilpailukykyä (rypäiden ja verkottumisen kautta) sekä tasapainotettava kehitystä taloudellisesti vahvimpien kaupunkien ja muiden taajamien välillä.

Kaupunkialueiden erityisongelmat, kuten syrjäytyminen, vaikea ja paheneva rikollisuus sekä elämänlaadun yleinen heikentyminen vähäosaisilla kaupunkialueilla, on otettava huomioon. Olisi yleisesti tuettava osallistavia ja yhdennettyjä strategioita, joilla puututaan asutuskeskuksiin keskittyneisiin taloudellisiin, ympäristöä koskeviin ja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Tuettavilla toimilla edistetään **yrittäjyyttä, paikallista työllisyyttä ja yhteisöjen kehittämistä** sekä palvelujen tarjoamista väestölle siten, että muuttuva väestörakenne otetaan huomioon. On myös tärkeää houkutella koulutettua työvoimaa (saavutettavuus, laadukas koulutus, kulttuuripalvelut sekä TTK-toiminnan ja innovoinnin mahdollisuudet).

On myös ennallistettava **fyysistä ympäristöä**, rakennettava uudelleen ympäristövaurioalueita sekä säilytettävä ja kehitettävä historia- ja kulttuuriperintöä. Ennallistamalla julkisia tiloja ja teollisuusalueita voidaan merkittävästi edistää kestävässä talouskehityksessä tarvittavien infrastruktuurien luomista.

Sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvät ongelmat ovat usein syvään juurtuneita, joten on tärkeää lujittaa turvallisuutta, edistää muita heikommassa asemassa olevien sijoittumista talouselämään, yhteiskuntaan ja kulttuuriin, torjua syrjintää sekä parantaa keskeisten palvelujen saatavuutta.

Kaupunkien ja paikallisviranomaisten keskeisillä toimijoilla on merkittävä tehtävä näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Tämä edellyttää yleensä keskipitkän ja pitkän aikavälin kehityssuunnitelman laatimista **kaupunkien ennallistamiseksi**, jotta varmistetaan investointien ja niiden ympäristöllisen laadun johdonmukaisuus. Samalla varmistetaan yksityisen sektorin sitoutuminen ja osallistuminen kaupunkiuudistukseen.

5.2. Maaseudun talouden monipuolistumisen tukeminen

Koheesiopolitiikalla voidaan myös merkittävästi tukea **maaseudun** talouden elpymistä, joten se täydentää uudesta maaseudun kehittämisrahastosta (Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto) tuettavia toimia.

On edistettävä synergiaa rakennepolitiikan, työllisyyspolitiikan ja maaseudun kehittämispolitiikan välillä. Jäsenvaltioiden olisi tältä osin varmistettava täydentävyys ja johdonmukaisuus EAKR:sta, koheesiorahastosta, ESR:sta, Euroopan kalatalousrahastosta ja EMKMR:sta rahoitettavien toimien välillä kullakin alueella ja toiminta-alalla. Eri rahastoista tuettavien toimien välistä rajaviivaa ja yhteensovittamista koskevat pääperiaatteet olisi määritettävä kansallisen strategisen viitekehyksen tai kansallisen strategiasuunnitelman tasolla.

Koheesiopolitiikan osalta maaseudun tukitoimilla olisi varmistettava **yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen** saatavuuden vähimmäistaso, jotta voidaan parantaa maaseudun edellytyksiä houkutella yrityksiä ja koulutettua työvoimaa sekä rajoittaa maaltamuuttoa. Myös kytkettävyys tärkeimpiin kansallisiin ja eurooppalaisiin verkkoihin on välttämätön. Koheesiopolitiikalla olisi lisäksi tuettava maaseutualueiden omia valmiuksia edistämällä

esimerkiksi tuotteiden kaupan pitämistä kansallisella ja maailmanlaajuisella tasolla sekä nykyisen taloudellisen toiminnan prosessi- ja tuoteinnovaatioita.

Monet maaseutualueet ovat erittäin riippuvaisia matkailusta. Niillä tarvitaan laatua koskeva **yhdennetty lähestymistapa**, jossa keskitytään kuluttajien tyytyväisyyteen ja joka perustuu kestävän kehityksen taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristöulottuvuuteen. Olisi hyödynnettävä ja pyrittävä säilyttämään luonnon- ja kulttuurivaroja, joilla voi olla paljon myönteisiä heijastusvaikutuksia elinympäristöjen suojeluun ja biologiseen monimuotoisuuteen. Yhdennetyllä lähestymistavalla olisi pyrittävä vaikuttamaan myönteisesti matkailualaan, paikallistalouteen, matkailualan työntekijöihin, matkailijoihin ja paikallisväestöön sekä luonnon- ja kulttuuriperintöön.

On myös tärkeää tunnustaa yhdennetyn lähestymistavan mahdolliset rajoitukset. Tehokkaissa palveluissa – mukaan luettuina palvelut edellä mainittua tervettä työvoimaa varten – tarvittavan kriittisen massan saavuttaminen on suuri haaste. Kaikkien palvelujen yleinen saatavuus etenkin erittäin harvaan asutuilla alueilla voidaan turvata panostamalla maaseudun **kehittämismahdollisuuksiin** (esimerkiksi pienissä ja keskisuurissa kaupungeissa) sekä kehittämällä **talouselämän rypäitä**, joissa paikalliset voimavarat yhdistetään uusien tietotekniikoiden käyttöön.

5.3. Yhteistyö

Kolmea edellä kuvattua ensisijaista tavoitetta olisi täydennettävä rajat ylittävää, kansainvälistä ja alueiden välistä yhteistyötä edistävillä toimenpiteillä. EU:n alueiden yhteistyötä tiivistämällä pitäisi voida nopeuttaa talouskehitystä ja lisätä kasvua. Kansalliset rajat muodostavat usein esteen koko Euroopan alueen kehittämiselle, joten ne voivat heikentää sen kilpailukykyä. Rajat ylittävissä ja kansainvälisissä yhteyksissä liikenne, vesivarojen hoito ja ympäristönsuojelu ovat hyviä esimerkkejä haasteista, jotka edellyttävät kansalliset rajat ylittävää kohdennettua ja yhdennettyä lähestymistapaa.

5.4. Rajat ylittävä yhteistyö

Rajat ylittävän yhteistyön perimmäinen tavoite Euroopassa on sellaisten kansallisten rajojen erottamien alueiden yhdentyminen, joilla on yhteisiä ratkaisuja edellyttäviä yhteisiä ongelmia. Tällaisia haasteita on unionin kaikilla raja-alueilla, ja ne liittyvät yleensä markkinoiden, työvoiman, sijoitusten, infrastruktuurin, verovarojen, instituutioiden ja yleishyödyllisten palvelujen pirstoutumiseen.

Vaikka yhteistyöohjelmat onkin räätälöitävä kunkin raja-alueen erityistilanteeseen, on tärkeää keskittää tuki kasvua ja työllisyyttä tukeviin ensisijaisiin tavoitteisiin.

Tulevaan rajat ylittävään yhteistyöhön ei aina voida antaa yleispäteviä suosituksia, koska tilanteet ovat erilaisia. Silti rajojen aiheuttamien esteiden vuoksi hyvänä lähtökohtana voidaan pitää nykyisen liikenne- ja viestintäinfrastruktuurin parantamista sekä tarvittaessa uusien yhteyksien kehittämistä. Nämä ovat rajat ylittävien yhteyksien luomisen tai kehittämisen edellytyksiä.

Rajat ylittävässä yhteistyössä olisi etenkin lujitettava raja-alueiden kilpailukykyä. Siinä olisi myös edistettävä taloudellista ja sosiaalista yhdentymistä etenkin silloin, kun taloudelliset erot ovat suuria. Voidaan edistää osaamisen ja taitotiedon siirtoa, kehittää rajat ylittävää liiketoimintaa, koulutusta ja terveydenhuoltoa sekä yhdentää rajat ylittäviä työmarkkinoita,

samoin kuin edistää ympäristöuhkien ja yhteisten uhkien yhteistä hallintaa. Jos rajat ylittävän yhteistyön perusedellytykset ovat olemassa, koheesiopolitiikalla olisi tuettava toimia, jotka tuovat lisäarvoa rajat ylittävään toimintaan: näitä ovat esimerkiksi toimet, joilla lisätään rajat ylittävää kilpailukykyä innovoinnin sekä tutkimuksen ja kehittämisen avulla, liitetään aineettomia verkkoja (palvelut) tai fyysisiä verkkoja (liikenne) rajat ylittävän identiteetin lujittamiseksi osana Euroopan kansalaisuutta, edistetään rajat ylittävien työmarkkinoiden yhdentymistä tai tuetaan rajat ylittävää vesivarojen hoitoa ja tulvien hallintaa.

5.5. Kansainvälinen yhteistyö

Kansainväliset alueet ovat makroalueita, joilla on lisättävä taloudellista ja sosiaalista yhdentymistä ja yhteenkuuluvuutta. Kansainvälisen yhteistyön ohjelmilla pyritään tiivistämään jäsenvaltioiden yhteistyötä strategisesti merkittävissä kysymyksissä.

Olisi tuettava toimia, joilla parannetaan alueiden fyysistä yhteenliittämistä (esimerkiksi kestävään liikenteeseen tehtävät investoinnit) ja aineettomia yhteyksiä (verkotot sekä tietojenvaihto alueiden välillä ja asianosaisten välillä).

Suunniteltuja toimia ovat yleiseurooppalaisten liikennekäytävien (erityisesti rajat ylittävien osien) luominen luonnonuhkien ehkäisemiseksi, vesivarojen hoito vesistöalueiden tasolla, merenkulun yhteistyö sekä TTK- ja innovointiverkostot.

Nykyisten kansainvälisen yhteistyön alueiden karttaa on tarkasteltava uudelleen. Tulevia makroalueita rajattaessa on varmistettava, että niillä on edellytykset perusluonteisten rakennetoimien toteuttamiseen. Tässä on siis otettava huomioon alueellinen johdonmukaisuus ja maantieteelliset toiminnot, esimerkiksi alueille yhteinen vesistöalue tai rannikkoalue, niiden kuuluminen samaan vuoristoalueeseen tai niitä halkova merkittävä liikenneväylä. Myös muut perusteet, kuten historia tai instituutiorakenteet, tai nykyinen yhteistyö tai yleissopimukset voidaan ottaa huomioon.

Onnistuneet kokemukset EQUAL-yhteisöaloitteesta, jossa kehitetään osallisuutta edistävää yhteiskuntaa torjumalla syrjintää ja syrjäytymistä, sisällytetään kaikkiin toimiin, jotta voidaan hyödyntää kumppanuutta, vaikutusvallan lisäämistä, innovointia ja kansainvälistä yhteistyötä, ja samalla jäsenvaltiot voivat vaihtaa hyviä käytäntöjä ja kehittää uusia keinoja tällaisten ongelmien torjumiseksi.

5.6. Alueiden välinen yhteistyö

Alueiden välisen yhteistyön ohjelmissa olisi asetettava etusijalle kasvun ja työllisyyden toimintaohjelma: innovointi, pk-yritysten ja yrittäjyyden lujittaminen, ympäristö ja riskien ehkäiseminen. Lisäksi kannustetaan kaupunkikehitystä koskevien kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, julkisen sektorin palvelujen (kuten tieto- ja viestintätekniikkaa käyttävien terveys- ja viranomaispalvelujen) nykyaikaistamista sekä yhteistyöohjelmien täytäntöönpanoa, samoin kuin tutkimuksia ja tiedonkeruuta. Alueiden välistä yhteistyötä tuetaan myös lähentymisen sekä alueellisen kilpailukyvyn ja työllisyyden ohjelmissa. Lisäksi kannustetaan kaupunkikehitystä, sosiaalista osallisuutta ja kaupunkien ja maaseudun välistä suhdetta koskevien kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä yhteistyöohjelmien täytäntöönpanoa.

6. SEURAAVAT VAIHEET

Rakennerahasto- ja koheesiorahastoasetusta koskevat neuvottelut on saatava päätökseen mahdollisimman pian rahoitusnäkymistä (2007–2013) tehtävän sopimuksen jälkeen, jotta uusien ohjelmien valmisteluun jää mahdollisimman paljon aikaa. Komissio esittää tuolloin neuvostolle hyväksyttäväksi yhteisön strategisten suuntaviivojen lopullisen version ehdotetun yleisasetuksen 24 artiklan mukaisesti.

Strategiset suuntaviivat ovat perustana kansallisille strategisille viitekehyksille, joissa puolestaan määritetään toimenpideohjelmien toimintalinjat ehdotetun yleisasetuksen 25 artiklan mukaisesti.

On siis välttämätöntä antaa vuosien 2007–2013 rakennerahastoja ja koheesiorahastoa koskeva asetus suunnitellussa aikataulussa, jotta vuoden 2006 ohjelmatyövaiheeseen jää riittävästi aikaa.

Lopuksi komissio aloittaa julkisen kuulemisen tämän asiakirjan hyväksymisajankohtana valmisteltaessa strategisten suuntaviivojen lopullista versiota.

Koska koheesiopolitiikan ohjelmien määrärahat jäsenvaltioissa ja alueilla ovat rajalliset, kuulemisen tarkoituksena on löytää vastaus seuraaviin kysymyksiin:

- Missä määrin koheesiopolitiikalla olisi tuettava kasvun ja työllisyyden toimintaohjelmaa sekä Lissabonin prosessia?
- Mitä uusia osia siihen voitaisiin sisällyttää tämän toimintaohjelman toteuttamiseksi?
- Mitkä osa-alueet ovat toissijaisia tässä toimintaohjelmassa?

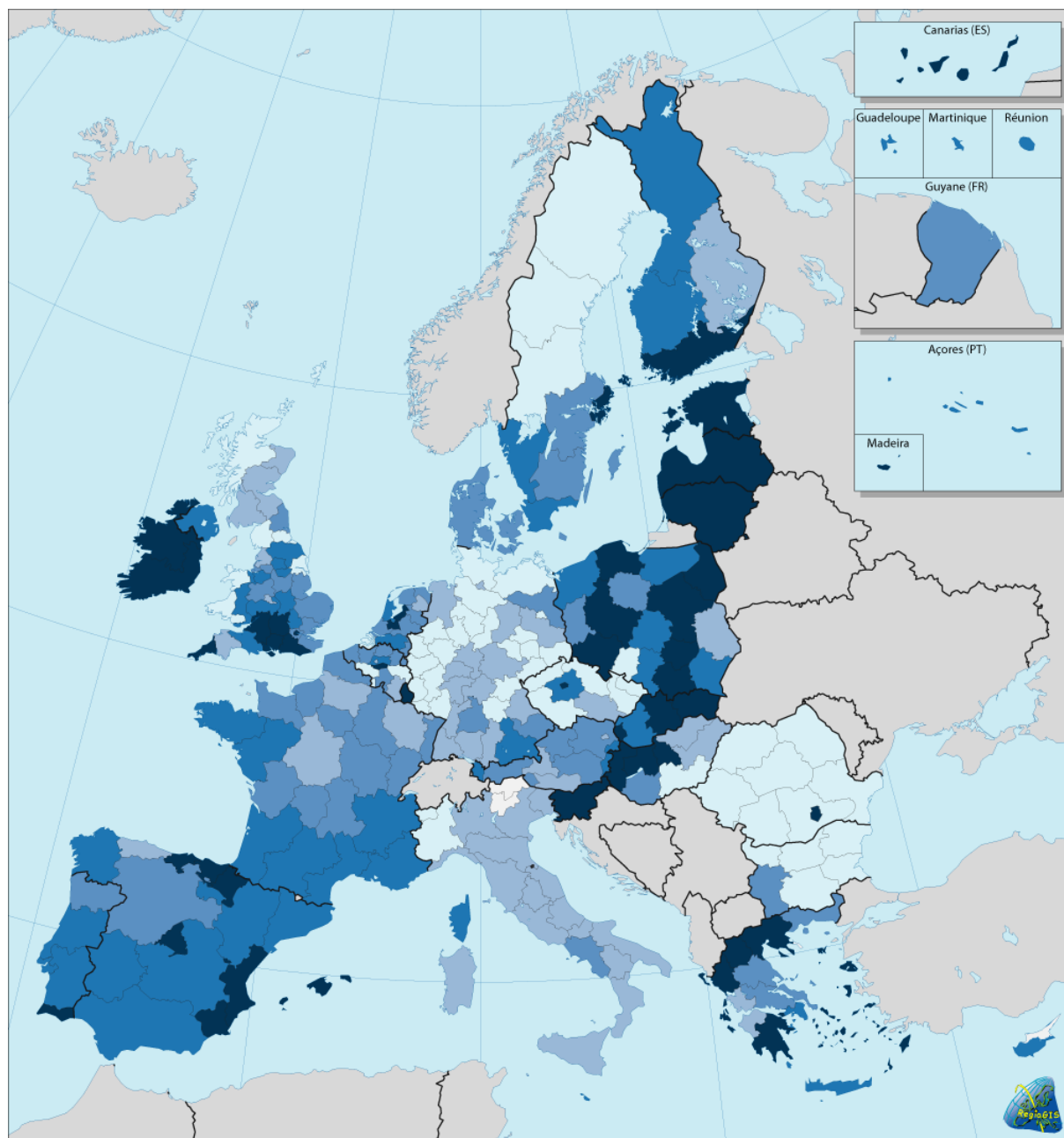
Kuulemisen tulosten perusteella laaditaan suuntaviivojen lopullinen versio, jonka komissio toimittaa neuvostolle. Komissio kehottaakin kaikkia asianomaisia sidosryhmiä osallistumaan tähän kuulemiseen ja toivoo saavansa palautteen viimeistään 30.9.2005. Palautteen voi antaa seuraavassa osoitteessa:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/consultation/index_en.htm

LIITE

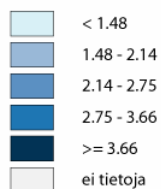
KARTTALUETTELO

Kartta 1	BKT:n kasvu, 1995–2002
Kartta 2	Euroopan aihekohtainen alueellinen luokitus – Kilpailukyky
Kartta 3	Mahdollinen saavutettavuus, yhdistetyt kuljetukset, 2001
Kartta 4	Euroopan aihekohtainen alueellinen luokitus – Vaarat

BKT:n kasvu, 1995–2002

Keskimääräinen vuosimuutos (%)

EU-27 = 2.35

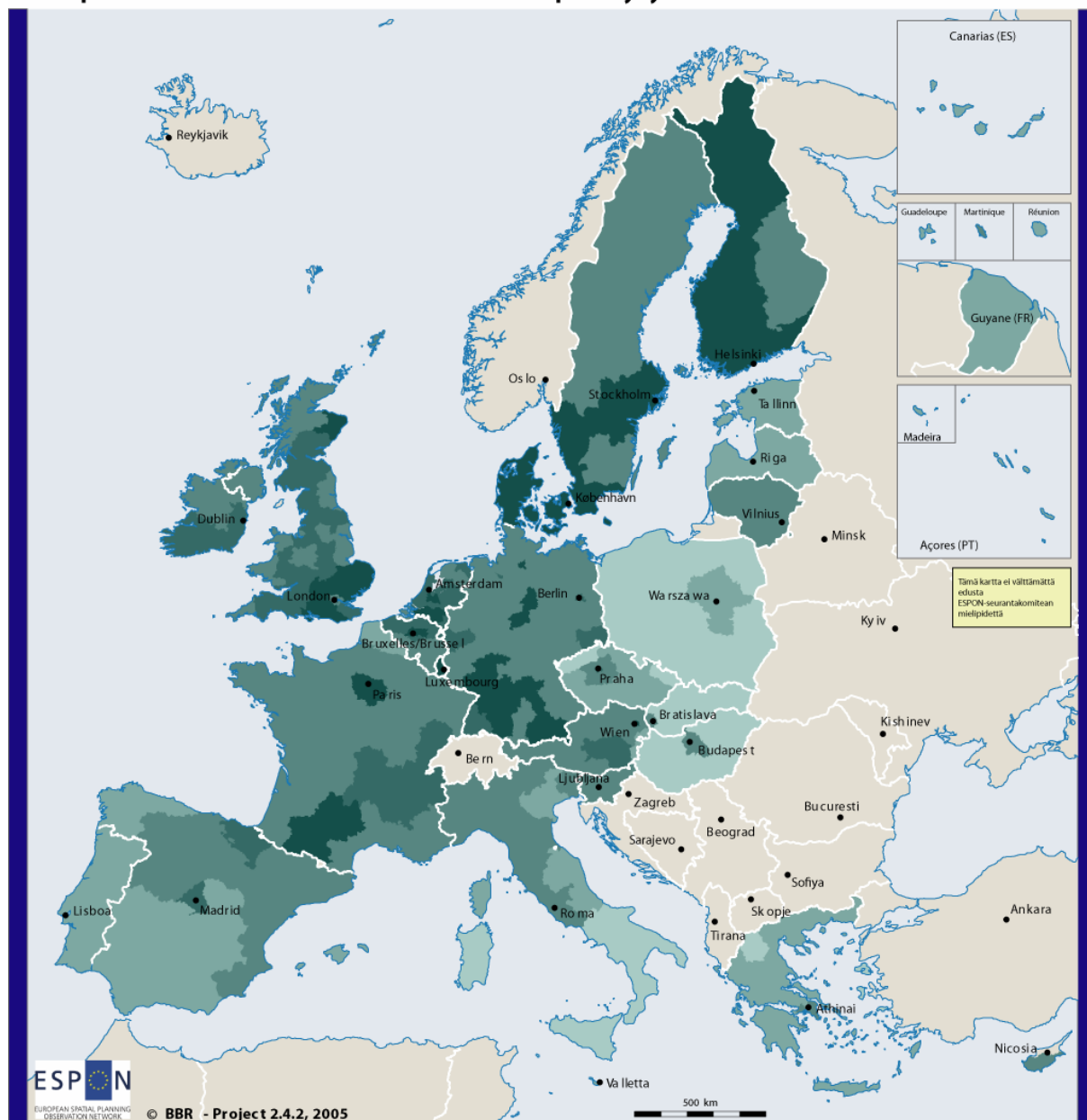
HU: 1995-2000

Lähde: Eurostat - PO REGIO

0 100 500 km

© EuroGeographics Association pour les limites administratives

Euroopan aihekohtainen alueellinen luokitus – Kilpailukyky

Kilpailukyky

- selvästi keskitasoa alempi
- keskitasoa alempi
- keskitasoa
- keskitasoa ylempi
- selvästi keskitasoa ylempi

© EuroGeographics Association pour les limites administratives

Aluetaso: NUTS 2

Tietojen alkuperä: ESPON3.1 Taurus ja BBR

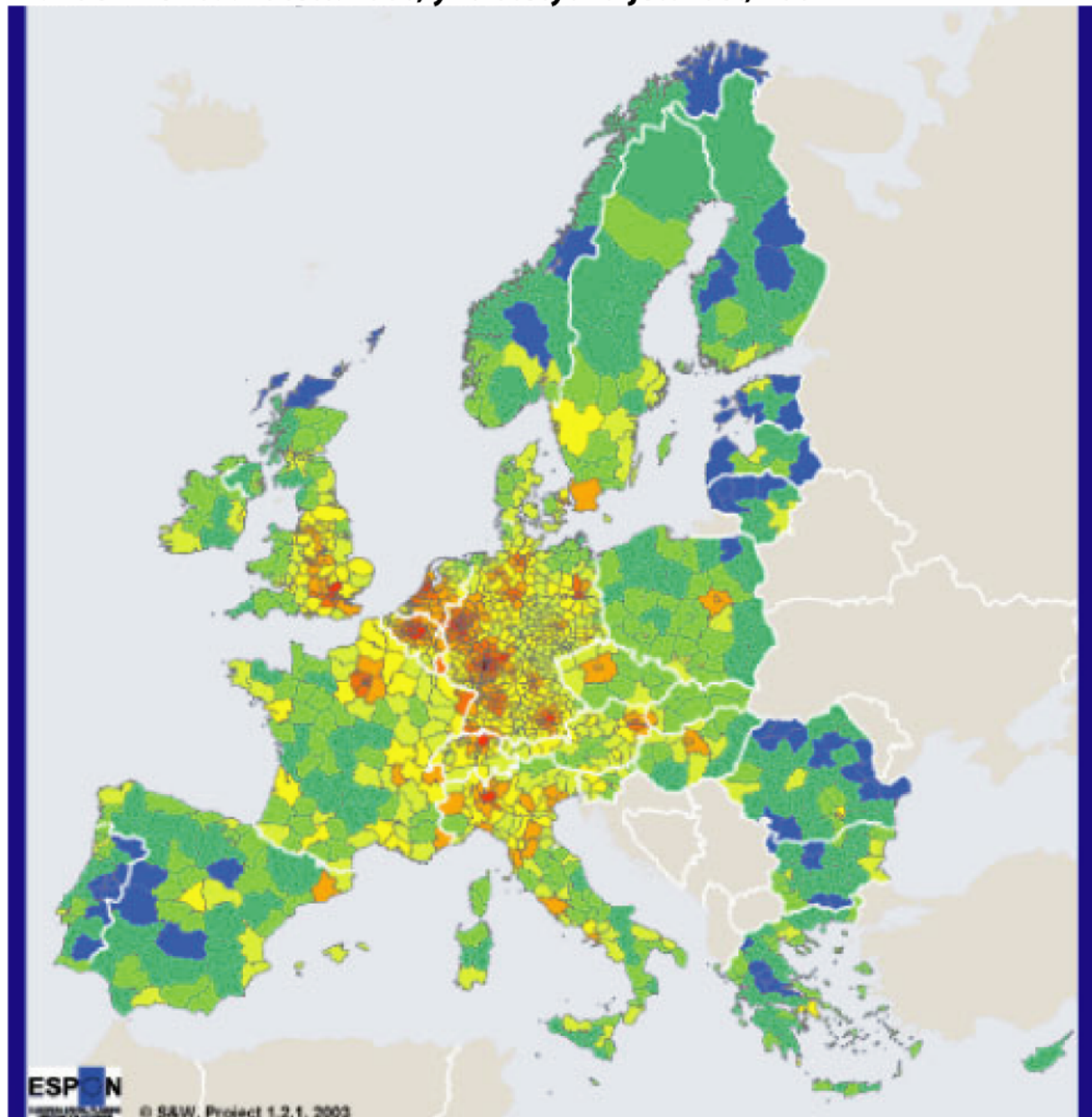
ESPON 2.4.2, BBR, omat laskelmat

Lähde: ESPON-tietokanta

Indikaattorit :

- Tuottavuus 2002
- Työllisyysaste 2003
- TTK-menot 2001
- TTK-yrityssektori 2001
- Koulutettu väestö 2002

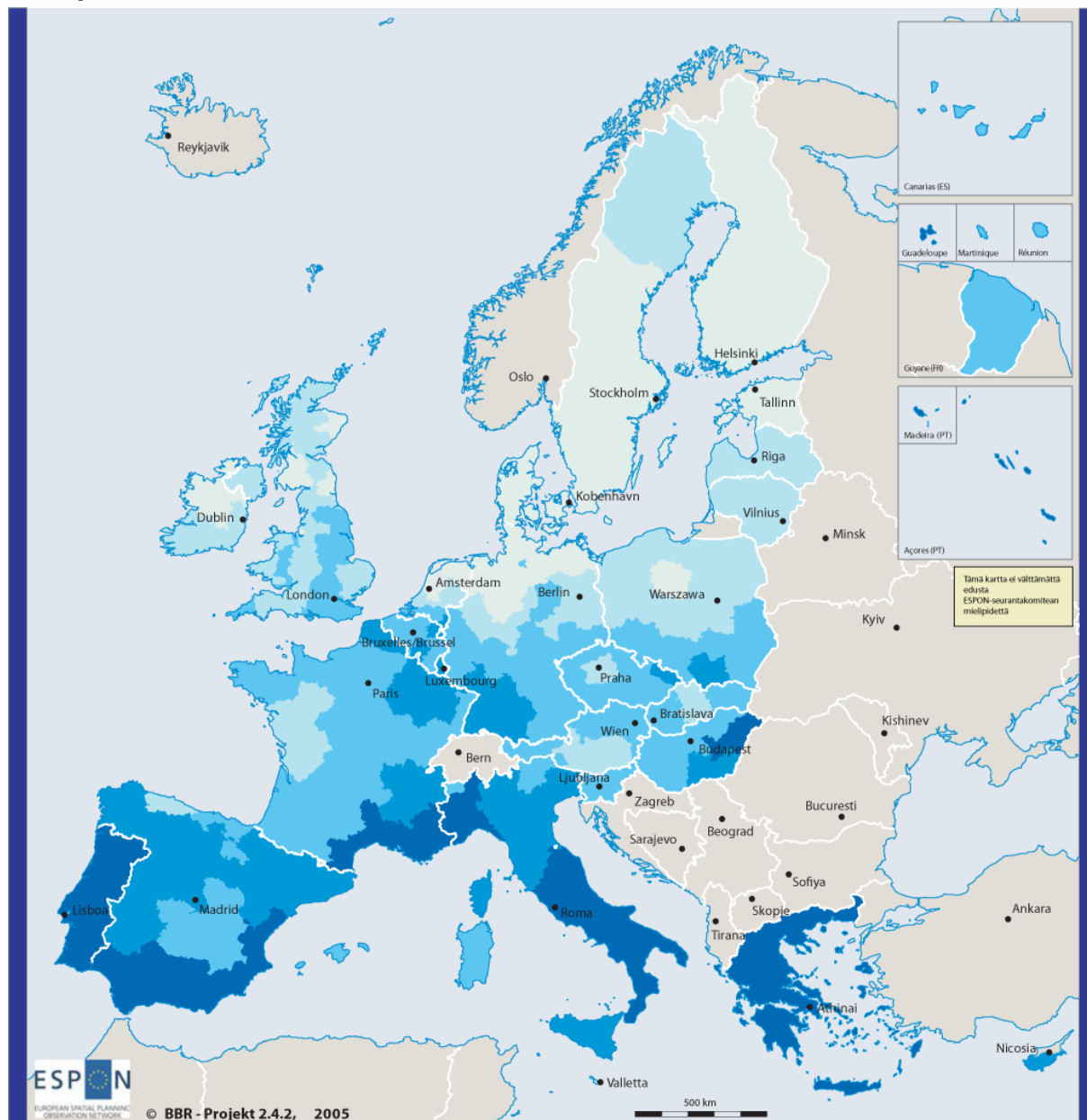
Mahdollinen saavutettavuus, yhdistetyt kuljetukset, 2001

Saavutettavuus (ESPON-alue = 100)

0 < 20
20 < 40
40 < 60
60 < 80
80 < 100
100 < 120
120 < 140
140 < 160
160 < 180
180 >

Euroopan aihekohtainen alueellinen luokitus – Vaarat

Vaarat

- selvästi keskitasoa alempi
- keskitasoa alempi
- keskitasoa
- keskitasoa ylempi
- selvästi keskitasoa ylempi

Aluetaso: NUTS 2
Tietojen alkuperä: ESPON 2.4.2 BBR, omat laskelmat

Lähde: ESPON-tietokanta

Indikaattorit

- Tulvavaarat 1987–2002
- Metsäpalovaarat 1997–2003
- Kuivuudelle alttiit alueet
- Maanjäristysvaarat